

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКРАЈОВЈАЧКЕ

СВЕТИ ГАРА ГОРЊОКРАЈОВЈАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАТИРИА • ГОДИНА XVIII • БРОЈ 40 • МАРТ 2020

800 ГОДИНА АУТОКЕФАЛНОСТИ

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г. Герасима

Издавач:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа
„Мартириа“

Председник уређивачког одбора:

Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим

Главни и одговорни уредник:

Архимандрит
мр Наум (Милковић)

Чланови редакције:

протојереј Дарко Дугоњић
ђакон Будимир Кокотовић
чтец Саша Лончина
чтец Огњен Шева
чтец Миленко Анђелић
гђа. Љубинка Тошева Karpowicz
г. Мирослав Иванчевић

Адреса уредништва:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартириа“
Клаићева 1

Контакт:

телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: casopis@eparhija-gornjokarlovacka.hr

Тираж:

1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

IBAN HR57 2484 0081 1025 9512 2
Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не
враћају. Текстови и прилози
објављени у часопису представљају
ставове аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XVIII • БРОЈ 40 • МАРТ 2020 •

ПОСЛАНИЦА ПОВОДОМ ОСАМСТОГОДИШЊИЦЕ АУТОКЕФАЛНОСТИ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ (1219-2019)

.....СТР. 2

Љубинка Тошева Karpowicz

РАЗАРАЊА У СТАНУ ПАРОХА САВЕ КОСАНОВИЋА (13/22). СЕПТЕМБРА 1919.

.....СТР. 8

Свети Теодор Студит

ПОУКЕ УЗ ЧАСНИ ПОСТ

.....СТР. 14

Протојереј Саша Умићевић, парох петрињски

ПРИЧА О ДЕЧАКУ ИЗ НОСИЉКЕ МАЈКЕ КНЕЖОПОЉКЕ

.....СТР. 18

Ђакон Будимир Кокотовић

ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ СИМЕОН ЗЛОКОВИЋ 1911 – 1990

.....СТР. 21

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

Вијести преузете са интернет
презентације епархије горњокарловачке

.....СТР. 26

И Р И Н Е Ј

**ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ ПРАВОСЛАВНИ АРХИЕПИСКОП ПЕЊКИ,
МИТРОПОЛИТ БЕОГРАДСКО-КАРЛОВАЧКИ И ПАТРИЈАРХ СРПСКИ, СА СВИМ
АРХИЈЕРЕЈИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ, СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ
И СВИМ СИНОВИМА И КЋЕРИМА НАШЕ СВЕТЕ ЦРКВЕ, ПОВОДОМ
ОСАМСТОГОДИШЊИЦЕ ЊЕНЕ АУТОКЕФАЛНОСТИ, УПУЋУЈЕ БЛАГОСЛОВ,
ПОЗДРАВ И ОВУ САБОРСКУ ПОСЛАНИЦУ**

*Благодат Господа нашега Исуса Христа
и љубав Бога и Оца и заједница Светога Духа
да буде са свима вама (II Кор. 13, 13).*

У овој благословеној години испуњени смо светим осећањима и неизрецивом радошћу зато што нас је Господ удостојио да у њој саборно, сви заједно, архијереји, свештенство, монаштво и богољубиви народ, прославимо велики јубилеј – осамстоти рођендан наше Српске Православне Цркве! Тачно пре 800 година залагањем Светога Саве, највеће и најзначајније личности у историји нашег народа, Српска Православна Црква је добила своју самосталност, односно аутокефалију.

Свети Сава је толико тога урадио за шездесетак година свог овоземаљског живота да свако ко се удуби у његов живот, само надахнут благодаћу Божјом може да наслути одакле треба да започне своје казивање. Због тога и ми, српски архијереји и његови наследници, прибегавамо молитви коју је његов хагиограф и химнограф Теодосије уплео у акростих канона Светом Сави: *Саву да похвалим, знања, Боже мој, даруј ми!*

Тако надахнути, ми вашу љубав подсећамо на значај Савиног дела. Он је издејствовао аутокефалност Српској Цркви и као њен први Архиепископ организовао њен духовни живот у једанаест епархија, са многобројним манастирима и протопопијатима. Он је преусмерио развој српске сакралне архитектуре изградњом храма Спасовог у Жичи и отворио нове хоризонте српског живописа сликарским програмима Студенице и Жиче. Он је отац српске књижевности као писац *Житија*

Светог Симеона и аутор писама и беседа. Он је утемељио српско црквено право како типичима за Карејску испосницу и манастире Хиландар и Студеницу тако и чувеним Законоправилом (Номоканоном) и хрисовуљама које је са оцем и братом писао. Он је обављао важне државне и дипломатске мисије са Бугарима и Угрима, неговао добре односе са источним патријаршијама, одржавао деликатне црквено-политичке односе са Римом и био пионир међурелигијског дијалога са исламом. Он је подигао или као други ктитор обновио и великодушно даривао манастире Хиландар, Ватопед, Ивирон, Велику Лавру, Каракал, Ксиропотам и Филотеј на Светој Гори, Жичу,

Милешеву и студеничке испоснице у Србији, манастире и цркве у Јерусалиму, Витлејему, Александрији и Солуну, као и у Риму и Барију. Он је поставио темеље српске медицине оснивањем болница у Хиландару и Студеници. Он је неуморно радио на просвећивању свог народа светлошћу јеванђелске истине. Он је код Срба неуморно развијао љубав према богослужењу, показавши им, својим примером, обједињен молитвени подвиг заједничке и појединачне молитве, као и љубав према богослужбеним традицијама преднемањичке Србије, Свете Горе, Цариграда и Јерусалима.

Браћо и сестре! Осећајући одговорност пред значајем личности и догађаја који прослављамо, ми, архијереји Српске Православне Цркве, упућујемо вам ову посланицу да бисмо истовремено, заједно са вама, поделили радост ове значајне годишњице и, на основу пажљивог сагледавања и правилног разумевања времена и околности у којима је Свети Сава остварио ово велико дело, сагледали и разумели и околности времена у којем ми данас живимо.

Подсетимо се: наши преци су кршћани постепено, током столећа, све до деветог века. У тим временима, као и у данашњем времену, области насељене Србима биле су у погледу државне управе раздвојене и разједињене. Црквена, пак, управа у Рашкој била је под јурисдикцијом Охридске Архиепископије, а западни српски крајеви су били под снажним утицајем Латина, те је духовна подвојеност и подељеност у народу била још израженија.

Почетком 13. века, када је великог жупана Стефана Немању на престолу већ стабилне државе, која је по први пут објединила скоро све српске земље, наследио његов син Стефан Првовенчани, Србија, чији положај, величину и углед уважавају и Исток и Запад, коначно постаје хришћанска краљевина. Млада краљевина је поставила политичке оквире и дала замајац узрастању и ширењу православне вере и стварању чвршћих институционалних оквира Српске Цркве и државе. То ће у једном значајном тренутку Свети Сава цару Теодору Ласкарису рећи знаменитим речима којима је започела његова мисија стицања аутокефалије: „Скрбно и печално ми је, царе, јер моја земља

нема свог архиепископа; а још и многе земље су около отачаства ми у области државе наше, но нису напредне божаственим исправљењем“.

Српски народ се у то време – баш као и данас – налазио на географској, духовној и политичкој вододелници Истока и Запада. Но, то није спречило него је надахнуло Светог Симеона Мироточивог и његове свете синове Саву и Стефана Првовенчаног да мудро и благоразумно воде двоједини брод српског народа, брод Српске Цркве и српске државе, кроз Сциле и Харибде сукоба Истока и Запада који нису били мањи од ових данашњих.

Свети Сава је знао да се духовно и културно просвећивање верних може остварити само уколико се образује довољан број способних и своје народу оданих епископа, свештеника и монаха, под једном црквеном управом. Без јединственог црквеног оквира и јединственог духовног простора, суштинска пастирска служба Цркве спасењу у његовом отачаству и његовом народу напосто није била могућа. У таквим политичким околностима, било је неопходно да Црква буде самостална, аутокефална.

Због тога Светитељ, надахнут љубављу према своје роду, уз сагласност брата, светога краља Стефана Првовенчаног, доноси једну од најважнијих одлука у историји српског народа. Он, у доба када је православно Источно Римско Царство распарчано и прегажено, када крсташке хорде огњем и мачем успостављају у престоном Цариграду Латинско Царство и постављају свог, латинског патријарха, одлази византијском цару и цариградском патријарху, тада избеглицама у малоазијском граду Никеји. Тамо од њих, поштујући у потпуности канонски поредак Православне Цркве, добија пуну аутокефалију за Цркву у свом народу, сâм поставши први *Архиепископ свих српских и приморских земаља*.

То описује Савин хагиограф јеромонах Доментијан следећим речима: „...И свемоћном силом Божјом, и уз Божју помоћ имајући све могуће, испроси благослов од часнога патријарха и од свега сабора васељенскога, да више не иде други архиепископ у васељену

на освећење, но само његово помињање међу првима, и да самоосвећено буде отачаство његово као што је Божјом помоћу и самодржавно. По истом чину и ово сатвори, да је са обе стране безбрижно, но да се састане тај сâм архиепископ са сабором својих епископа и тако да освећују себи архиепископа."

У Никеји, у храму Премудрости Божје, у којем су одржани први и седми васељенски сабор, Свети Сава је 1219. лета Господњег, као најсветији изданак свога рода, хиротонисан и постављен за првог поглавара нове аутокефалне помесне Цркве.

Добијање аутокефалије за Српску Цркву десило се напореда са учвршћивањем и развојем средњовековне српске државе, тако да је један првенствено црквени догађај имао и велики политички значај. Области са различитим политичким традицијама, окупљене у једну државу, сада су повезане у јединствену духовну целину. Несумњиво је да је Свети Сава, тражећи аутокефалију, имао у виду и национални, државни интерес српског народа. Због тога је већ на повратку из Никеје у Србију уредио Законоправило (Номоканон), књигу која је уз црквено-канонска правила обухватала и грађанско-правне норме. Не треба, међутим, губити из вида чињеницу да је то чинио првенствено из духовних и пастирских мотива. Свети Сава је знао да у датим историјским околностима само административно самостална Црква може да омогући ваљану и трајну евангелизацију, духовни напредак и верско утемељење његовом народу и отачаству.

При томе, за Светог Саву, као и за пуноћу Цркве Христове у свим временима, за разлику од државног суверенитета и устројства било какве људске организације и институције у овом свету, административна самосталност Цркве није значила њено издвајање, затварање и изолацију. Напротив! Она је увек подразумевала остајање у заједници, јединству и љубави са свим помесним Црквама Божјим у свету које исповедају праву, православну веру.

Суштински црквени садржај и канонски смисао аутокефалије састоји се у томе да

епископски сабор одређене црквене области има право да самостално бира свог поглавара, своју главу, односно првојерарха или предстојатеља, а да он потом бива прихваћен и признат од свих других поглавара самосталних Цркава. Аутокефални статус значи да једна Црква не зависи од неког већег црквеног центра, односно да одлуке њене јерархије не подлежу одобрењу или потврди од стране другог, њој надређеног, црквеног центра.

Управо је то, давне 1219. године, Свети Сава за Српску Православну Цркву издејствовао од патријарха Манојла II Харитопулоса Сарантена и византијског цара Теодора I Ласкариса. Српска Црква је добила сопствени архијерејски сабор, а он сâм је признат за њеног предстојатеља. Дакле, за питања у јурисдикцији и надлежности помесне Српске Цркве ни Свети Сава ни његових осамдесет и један наследник на архипастирском трону нису тражили нити траже сагласност или пристанак Цариградске или било које друге Цркве. Зато је овај догађај вододелница која рачва српску историју на ону пре Светог Саве и на ону после њега.

Плодови тог великог догађаја су непобитни и далекосежни. Они обележавају сву нашу историју у свим областима живота, науке, културе, духовности и државности – једном речју, идентитета и самог историјског бића и опстанка нашег народа. Под окриљем аутокефалне Цркве, архиепископ Сава, са седиштем у манастиру Жичи, успева да покрене све стваралачке снаге народа, да одушеви, да понесе, да упали огањ вере и унесе Јеванђеље Христово у сваку душу, у све односе, у васцели народни живот. У томе је тајна духовног, материјалног и политичког успона Србије у средњем веку. У томе је тајна златних векова српске средњовековне државе. Тај успон је плод ангажовања свих најбољих, добро организованих и обједињених снага народа, покренутих јединством вере, мисли, речи, дела и циља.

Захваљујући опредељењу Светог Саве омогућено је и довршено идентитетско уобличавање и сазревање српског народа, а црквеном самосталношћу и потоњим духовним плодовима које је она дала пројављено је његово

црквено, културно и национално пунолетство. То Савино опредељење формирало је посебан, нама Србима бескрајно драгоцен, Светосавски Завет, Христов Нови Завет остварен у историјском искуству српског народа, Завет безграничне жртвене љубави према свом народу, његовој Цркви и његовој држави, према истини, правди и слободи. Из тог Завета изникао је и потоњи Косовски, светотазаревски Завет, као и сва друга, у одсудним временима заветна опредељења и дела српског народа. Захваљујући томе, преживели смо и победили сијасет искушења и невоља које су пратиле, а, како видимо, и данас прате историјску судбину нашег народа: преживели смо вишевековно ропство под Османлијама, албанску Голготу и страховити покољ становништва у Првом светском рату, небивале злочине окупатора и њихових савезника у Другом светском рату... Сетимо се само најмонструознијег стратишта тог мрачног доба, логора Јасеновца, али и многих других, њему сличних стратишта, као и страшног грађанског рата који је паралелно текао током нацистичке окупације!

Верност Светосавском Завету омогућила нам је да преживимо, али и да не поклекнемо. Није довољно само преживети, поучава нас Завет: треба усправно стајати! Преживели смо и терор и егзекуције обезбожених Срба над сопственим народом, његово цепање на нове, тобожње нације, арнаутске побуне и злочине од давних турских до наших времена, као и различита искушења на крају другог и почетку трећег миленијума, све време остајући усправни.

У знаку Распећа и Васкрсења Христовог налази се сав живот и историјско трајање нашег народа и наше Цркве. Страдале су светиње и са њима културна и историјска добра. Но и поред тога светосавски дух чини да и даље, у истој мери, Црква ствара, преображава и спасава своју децу. Зато се у нади молимо да верност светосавском *Путу који у живот води* и Светосавском Завету оспособи српски народ да очува своју свету и заветну покрајину, Косово и Метохију, своју милу Боку и поносну Црну Гору, као и све оне друге крајеве и земље над којима су се надвиле руке силника овога света са циљем да их насилно и неправедно отму.

Од времена у којима је Свети Сава стекао аутокефалију па до данас прошло је осам векова, а духовна снага наше Цркве чврсто и непромењиво усмерава све велике догађаје у историји српског народа. Штавише, без ње као носиоца и сведока вечних истина и непресушне духовне снаге, наша историја и наш опстанак на тлу увек немирног Балкана, раскрсници многих етничких кретања, духовних и културних утицаја и разних освајачких амбиција, не може се ни замислити. Наш народ у највећем периоду своје историје није био обједињен унутар истих државних граница, па ипак није изгубио свој идентитет, јер га је чврсто укотвио у Цркви. Тако и данас, тамо где је присутна у српском народу, Црква чини темељ његовог идентитета. Посебно у крајевима где је угрожен, народ у Цркви Светосавској налази снагу за даљи опстанак, налази тихо пристаниште и утеху за свакодневни живот. Зато рецимо јасно и гласно: без Светосавске Српске Православне Цркве, ми Срби, као народ, данас не бисмо ни постојали!

Али, ми овај велики јубилеј не славио нити се Светога Саве и његовог великог дела сећамо зато да бисмо се подсетили на стару славу; да бисмо указивали поштовање предању, *Савиним стопама*, које су биле у темељима нашег националног идентитета. Напротив! Рецимо слободно да ми желимо и да хоћемо да ходимо Савиним траговима, да идемо путем који нам је он завештао. То све давно је пре наших времена сагледао и у најпознатију песму Светом Сави преточио богомудри црквени песник рекавши: „Пута који води у Живот наставник, и првопрестолник, и учитељ био јеси. Светитељу Саво, ти први дође и, отачаство твоје просветлив, Духом Светим га породи, те у мисленом Рају свеосвећена твоја чеда као маслинова дрвета ти засади.“

Управо зато данас, пројављујући своје присуство на свим континентима, организована у тридесет и девет епархија, у нераскидивом јединству са данашњом Охридском Архиепископијом и њеном благочестивом паством, наша Црква, Савин духовни виноград, непрекидно сведочи о непролазној вредности Христовог Јеванђеља и Васкрсења. Четрдесет и шест архијереја обједињују хиљаде свештенослужитеља, монаха и монахиња у

хиљадама храмова расутих широм земљиног шара. Сви они данас једним устима и једним срцем прослављају Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносушну и нераздељиву.

У четири високошколске богословске просветне установе и осам средњошколских завода школује се данас преко хиљаду младића и девојака који ће као свештенослужитељи и вероучитељи служити Цркви и српском роду, као и целокупном Православљу. Стотине вероучитеља светосавском веронауком поучава стотине хиљада ученика у основним и средњим школама двеју република, Србије и Српске, а усто мноштво наше деце при црквено-школским општинама у Европи, Америци и Аустралији уз верску наставу учи српски језик и ћирилично писмо. Тако широм света преноси светосавску духовност и српску културу.

За осам векова чувања православног идентитета српског народа, наша Црква се никада није затворила у уске националне оквири већ је, крећући се путевима апостола Павла и његовог богословља, отвараала своја врата и пунила своје крстионице свима онима који су у Христу Богочовеку препознавали свога Спаситеља, без обзира на националну припадност, боју коже, језик којим говоре и простор на коме живе. Стога је она не само српска већ и васељенска, као што су то, уосталом, и све друге помесне Цркве. Плодови њене делатности су препознатљиви у календару, украшеном именима мноштва светитеља из рода нашега: краљева и краљица, царева и царица, деспота и деспотица, просветитеља и учитеља, равноапостолних и преподобних, ктитора и бесребреника, исповедника, мученика и новомученика, христољубивих војвода и војника... Међу њима као први и најсјајнији блиста лик Анђела Српске Цркве, Светог Саве, свесрпског и свечовечанског.

Нека би његовим светим молитвама Господ благословио, укрепио, надахнуо, сачувао и спасао наш народ и нашу Отаџбину у свим временима и на свим просторима на којима се налази.

Ускликнимо с љубављу Светитељу Сави!

Срећна и благословена велика годишњица наше помесне Српске Православне Цркве!

Дано у Патријаршији српској у Београду, о осамстогодишњици аутокефалности Српске Православне Цркве, 2019. године.

Ваши молитвеници пред Господом:

Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и
Патријарх српски **ИРИНЕЈ**

Митрополит црногорско-приморски **АМФИЛОХИЈЕ**

Митрополит загребачко-љубљански **ПОРФИРИЈЕ**

Митрополит дабробосански **ХРИЗОСТОМ**
Епископ шабачки **ЛАВРЕНТИЈЕ**

Епископ сремски **ВАСИЛИЈЕ**

Епископ бањалучки **ЈЕФРЕМ**

Епископ будимски **ЛУКИЈАН**

Епископ банатски **НИКАНОР**

Епископ новограчаничко-средњезападноамерички **ЛОНГИН**

Епископ канадски **МИТРОФАН**

Епископ бачки **ИРИНЕЈ**

Епископ британско-скандинавски **ДОСИТЕЈ**

Епископ западноевропски **ЛУКА**

Епископ жички **ЈУСТИН**

Епископ врањски **ПАХОМИЈЕ**

Епископ шумадијски **ЈОВАН**

Епископ браничевски **ИГЊАТИЈЕ**

Епископ зворничко-тузлански **ФОТИЈЕ**

Епископ милешевски **АТАНАСИЈЕ**

Епископ будимљанско-никшићки **ЈОАНИКИЈЕ**

Епископ диселдорфски и немачки **ГРИГОРИЈЕ**

Епископ ваљевски **МИЛУТИН**

Епископ рашко-призренски **ТЕОДОСИЈЕ**

Епископ западноамерички **МАКСИМ**

Епископ горњокарловачки **ГЕРАСИМ**

Епископ источноамерички **ИРИНЕЈ**

Епископ крушевачки **ДАВИД**

Епископ славонски **ЈОВАН**

Епископ аустријско-швајцарски **АНДРЕЈ**

Епископ бихаћко-петровачки **СЕРГИЈЕ**

Епископ тимочки **ИЛАРИОН**

Епископ нишки **АРСЕНИЈЕ**

Епископ Митрополије аустралијско-новозеландске **СИЛУАН**

Епископ буеносаирски и јужноцентралноамерички

рички **КИРИЛО**

Епископ далматински **НИКОДИМ**

Епископ осечкопољски и барањски **ХЕРУ-ВИМ**

Епископ захумско-херцеговачки **ДИМИТРИЈЕ**

Викарни Епископ моравички **АНТОНИЈЕ**

Викарни Епископ ремезијански **СТЕФАН**

Викарни Епископ мохачки **ИСИХИЈЕ**

Викарни Епископ диоклијски **МЕТОДИЈЕ**

ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА:

Архиепископ охридски и Митрополит скопски **ЈОВАН**

Епископ полошко-кумановски **ЈОАКИМ**

Епископ брегалнички **МАРКО**

Викарни Епископ стобијски **ДАВИД**

Епископ умировљени захумско-херцеговачки **АТАНАСИЈЕ**

Епископ умировљени зворничко-тузлански **ВАСИЛИЈЕ**

Епископ умировљени средњеевропски **КОНСТАНТИН**

Епископ умировљени канадски **ГЕОРГИЈЕ**

Епископ умировљени славонски **САВА**

Епископ умировљени милешевски **ФИЛАРЕТ**

Епископ умировљени нишки **ЈОВАН**

РАЗАРАЊА У СТАНУ ПАРОХА САВЕ КОСАНОВИЋА (13/22). СЕПТЕМБРА 1919.

1) Упад легионара у Ријеку 12. септембра 1919.

Дана 12. септембра 1919., Ријеку је окупирао италијански песник, добровољац, националист, монархист и иредентист Gabriele d'Annunzio. Тај је потхват био припреман већ једанаест месеци, а у томе су иредентисти из Ријеке, у тајној срадњи с италијанском дипломатијом, имали важну улогу.

Иако је национални сукоб на релацији Италијани-Хрвати Ријеке тињао још од 1868. тј. од *Угарско-хрватске нагодбе*, после Првог светског рата се разбуктао. Повод је био инсталирање једног огранка *Народног вијећа Срба Хрвата и Словенаца* у Ријеци 29. октобра 1918. - *Народно вијеће СХС за Ријеку и Сушак*, након одласка последњег гувернера из Ријеке.

Италијански иредентисти Ријеке, који су тајно основали *Италијанско национално веће (Consiglio Nazionale Italiano)* у ноћи између 6-7 октобра, против ријечног *Народног вијећа СХС (Народно вијеће СХС за Ријеку и Сушак)*, као дела *Народног већа СХС* из Загреба (6.X.1918), објавили су 30 октобра проглас о томе да желе да се уједине са Италијом.

Одмах сутрадан, тачније 31. октобра 1918., председник *Италијанског националног већа* Салваторе Белашић, у својству председника истог, послао је телеграм талијанском председнику владе Орланду с молбом да им се пошаље помоћ јер су *српске трупе* ушле у град и практично га окупирале. Тим је чином, ако не и раније, започела сарадња између ријечких иредентиста и италијанске дипломатије. Та ће се сарадња интензивирати током мировних преговора у Версају, нарочито од почетка априла 1919. када се почело расправљати о стварању ријечке државе (план Титони – 12.07.1919).

Ријечки иредентисти тада интензивно покушавају да нађу свог „заштитника” међу различитим кандидатима (Пепино Гарибалди, Сем Бенели, адмирал Кањи,), али тек Данунцио пристаје на тај аранжман. Он 12. септембра улази у Ријеку са 196 гренадира, уз „одушевљење“ претходно сазваних Ријечана. Они одмах почињу обрачун са противницима. Поред Хрвата на мети су Срби, иако, по нашем мишљењу, легионари и не виде разлику између Срба и Хрвата. У том обрачуну страдају и једни и други противници. Уништавају се објекти, документи, застрашују се појединци, а ни телесне повреде (батине) нису ретке. Уништава се имовина других држава (Француска, Велика Британија, Бугарска, Чехословачка, Белгија, САД, Аустрија).

Након што је легалном италијанском војском Данунцио избачен из Ријеке почетком јануара 1921., започела је акција утврђивањ штета у циљу репарација. Раздобље које је репарацијом обухваћено простире се од 3. новембра 1918. до дана анексије Ријеке Краљевини Италији 22. фебруара 1924. године.

За пријем захтева за репарацију формирана је специјална комисија која је требала да оцењује висину штете и одреди висину обештећења. Оштећени појединци су трабили да направе попис уништених ствари и докумената, те затражити обештећење.

У читавом низу захтева, нашао се и захтев за обештећењем који се односи на разарања и штете у стану пароха Саве Косановића у Ријеци. Тај се докуменат налази у Државном архиву у Ријеци и представља опис просторија са пратећим предметима у стану у улици *Via del Porto br.8*. Године 1921. улица је преименована у *Ipparco Vasich*.

Број 80 Е.Д./1924.

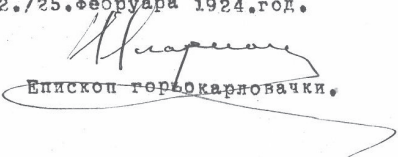
Пречасном Господину
Протопрезвитеру ставрофору САВИ КОСАНОВИЋУ, пароху

Р И Ј Е К А.

На основу Вашег извјештаја и молбе од 23. фебруара 1924. број 19 из 1924. овлашћујемо Вас овим, да Именем Н^шим, а по чину за презвитере обавите освећење тамошњег св. храма; који је за вријеме одсуства Вања Вашег из Ријеке био изложен оскврнењу.

У погледу другог дијела Ваше молбе упућујемо Вас овим, да у јектенијама, молитвама и на многољествију имадете спомињати само италијанског владара Његово Величанство Виктора Емануила.-

У Срем. Карловцима 12./25. фебруара 1924. год.

Епископ сремско-карловачки.

остала да живи у истом стану како би се деца школовала.

Никола Тесла се дописивао са рођацима у Хрватској, а са Косановићима дописивање започело 1882. године. Кореспонденцију је често водио Никола Косановић, те се у *Музеју Николе Тесле* у Београду налазе писма и Марице и Николе упућена Николи Тесли. Та писма показују чврстину везе ове породице с Николом Теслом и топли однос који их је везивао.

Изгледа у време Данунцијево упада у Ријеку, у стану је био само Сава (Савица) Косановић, док је протојереј-ставрофор Сава Косановић већ 13. септембра побегао у

Докуменат у радном облику се налазио на сасвим неуобичејеном месту и аутор овог написа га је сасвим случајно нашао.

Докуменат је на италијанском језику, али са граматичким и другим грешкама, које указују да италијански није матерњи језик његовог аутора. Наша је претпоставка била да је попис направ

ио Сава (Савица) Косановић, те смо затражили од *Архива Југославије* у Београду фотокопију неког текста на којем је рукопис Саве Косановића.

Архив Југославије се љубазно одазвао на чему аутор захваљује.

Упоређивањем се може са великом вероватноћом тврдити да је попис направио најмлађи син Николе и Марице Косановић, Сава (Савица) Косановић.

Никола и Марица Косановић су се доселили у Ријеку и почели живети у стану, у којем су претходно живели свештеници *Храма св. Николе* у Ријеци, на наведеној адреси 1894. године. Никола Косановић је умро 1899. а њега је на исту дужност наследио брат Сава Косановић, а Марица је са своја четири сина

оближњи Сушак на тлу Југославије.

Сутрадан након окупације Ријеке – 13. септембра легионари *су се одмах* упутили у стан у којем су становали Косановићи. Дали су легионари насумице „одабрали“ стан Саве Косановића или их је усмерио сам Данунцио није јасно!

Иако је Данунцио 1915. по наредби написао поему *Ода народу српском*, тема „Срби“ је тада послужила томе да се јавно мњење Италије усмери према уласку Италије у рат на страни Савезника и напусти *Тројни споразум*, сада му је победничка савезничка и српска војска сметала у војној подршци ријечким анексионистима, уствари фашистима, те је Србе Ријеке требало застрашити.

Према једном документу проте Саве Косановића којег је са Сушака упутио *Посланству Краљевине СХС* у Бечу 27. марта 1924. године, произилази да су Данунцијеви легионари упали у стан Косановићевих 13. септембра 1919., дакле сутрадан након окупације Ријеке. 2)

Према попису ствари који је направљен 18.

1) *Una tavola con tovaglia*
Roma
11) *dentro sedie*
12) *grande tappeto sotto la*
tavola.
13) *Una saule con corripo-*
dentu privata, scritta dell'Ar-
cipite Sovve Koranovici. Archi-
vio della comunità serba di Sog-
Costa della " "
con 2 trole, e ca 200 corripo-
14) *Scrivania con sette cassetti,*
altri arredo completo per scrivere
in nicchello. Fino.
6) *lampada elettrica finis, in rame*
ecc. una bicameria per lettere
d'incisione per appuntare le ma-
te (con ruota)
c) *Mappe di pelle nera*
4) *Lampada elettrica su una tavola*
vestiti, ombrelle ecc.
7) *Trinobio della comunità ortodossa*
d'intorno: "documenti, diplome
ecc. del S. Koranovici
6) *Materiali e manoscritti*
per la monografia della comunità
ortodossa di Fiume.
c) *Alcuni apparecchi igienici*
ad acqua calda, guarniti ecc. ecc.
15) *Amari. 1) Una tavola*
6) *tonno e patate* c) *Re Pietro*
d) *Un tappeto con stemma serbo*
16) *Stiffa a gas*
17) *Apparecchio telefonico.*
18) *Letto a braccioli ecc.*
19) *2 camurino*
a) *ca 50 fiasche con vino*
6) *Alcune fiasche con acquaio*
c) *ca 100 d'olio*
d) *4-5 kg. di prociutto, pec-*
formaggio ecc. ecc.
17. *Audito*
11 *Una sottovento (Micheleimund)*
2) *Due sedie*
3) *Uno specchio con cornice e*
Abacopani.
4) *Due parapioggia*

2) Делимичан попис ствари по собама у стану проте Саве Косановића 13.(22.) септембра 1919. године

а) Примаћа соба или соба за дневни боравак

У овој је ставаци набројан намештај у соби, а затим су у орманима и креденцу набројани предмети који указују на културне обичаје породице код стола, те начин њиховог облачења.

Најважнији знаци националне припадности и родбинских веза показане су кроз слике и портрете на зидовима ове собе :

- Милош Обилић на Косову,
- деда и унук,
- Св.Никола
- Портре преминулог Николе Косановића,
- Портрет Марице Косановић у уљу од Бозарића (?),
- Акварел С.Н. Косановића (?),
- Руски заробљеник , оригинал, уље Ј. Бандур,
- Црногорски прота (у уљу) Ј. Бандур,
- “Циганин“, оловка, Рошић,
- Једина фотографија Милутина Тесле (оца Николе Тесле),
- фотографија Николе Тесле (1904 година),
- Портре преминулог проте Петра Мандића,
- портре преминулог митрополита Петра Николе Мандића,
- слика торња Николе Тесле на Лонг Исланду (споља)
- слика торња Николе Тесла на Лонг Исланду (изнутра),

б) Библиотека,

Након пописа намештаја, следи попис слика на зидовима:

- слика Теофана Живковића,
- Ивана Мештровића,
- Вука Карадждића,
- Доситеја Обрадовића,
- Змаја Јовановића,
- Ђуре Јакшића.
- Затим, велики глобус, пречника 50 см., виолина,
- у орману велика породична библиотека са око 2.000 каталогизираних књига,
- У библиотеци многи библиографски раритетни као:
- *Il Misale Bozhidara Vukovića*, штампан у Венецији 1519,

- Кроника свега света Вуков, 1767-1787,
- *Divina comedia* са литографијама, Венеција 18.век,
- Речник Вука Карадждића, прво издање, народне српске песме,
- многе књиге са посветама аутора:.. Комплетна дела Толстоја, Данунзија, и тд. Више речника различитих језика, неуведених.
- све књиге Николе Тесле са посветама сестри,
- о орману један оригинал: Св.Никола и Ђорђе из 1784, сликар Николић,
- многе књиге из медицине погинулог др. Милутина Косановића

ц) у спаваћој соби, поред описа намештаја, попис ствари у радном столу бр. 8

- сва писма Николе Тесле Марици Косановић од 1887-1914 (око 100),
- писма преминулог Милутина Тесле, преминулог Лазара Косановића, проте Николе Косановића, Буде Будисављевића и др., два писма Змаја Јовановића, једно Утјешеновића-Острожинског,
- мемоари преминулог Николе Косановића, предике Милутина Тесле и предике и необјављени чланци Николе Косановића, спис о језуитима Николе Косановића (необјављен), преводи литературе Николе и Марице Косановић са француског, италијанског, „босанског“, тј.чешког).
- у кутији од црвеног баршуна, обложена белом свилом, златно наливперо и оловка са дугачким делом за држање од сребра, дугачког 20 см. поклон Николе Тесле сестри из Париза 1893. године.
- затим, два златна крстића, власништво Милутина Тесле и друге предмети.
- У истој соби у орману бр. 7:
- све потврде и дипломе пароха Николе и Марице Косановић, дипломе преминулих Љубише и Драгише, Саве Косановића и др.
- оригинална диплома лечника др. Милутина Косановића, диплома о ордену добивеног у балканским ратовима,
- неколико писама владике Јакшића, Вуковића,
- кутија са страним новцима (Толомеи, Дурацо, Атина и др.),
- годишњак Матице српске и др.

д) канцеларија

- поред описа намештаја и :
- сточић са жутиим покривачем, а на њему : тежак крст о сребра, филигрански крст, сребрни свећњак
- у застакљеном орману: архив и записници *Српске православне црквене општине*, орман са око 200 примерака теолошке литературе, архив православне општине у Сењу, печат православне општине у Ријеци са дипломама Саве Косановића, манускрип о историји српске православне црквене општине на Ријеци., карта Балкана,....

Овај делимични попис ствари које су биле у разним деловима стана Саве Косановића сведоче о бројним односима између породица српског свештенства, о односима породице Косановић са истакнутим интелектуалцима српске националности у Хрватској и Србији, о преводилачким настојањима Николе и Марице Косановић, професионалним достигнућима и хуманистичким и националним идентификацијама др. Милутина Косановића.

Осим тога, лични документи Милутина Тесле и Петра Мандића у власништву породице Косановић у Ријеци показују да су домови православних свештеника-рођака породице Косановић и Мандић, изгледа напуштени након развојачења Војне крајине 1871. када се у њој уводи цивилна управа и смањује контингент војних јединица, те тиме и укупно становништво на њеном тлу.

Најтрагичнији податак овог уништавања односи се ипак на унуштавање писма Николе Тесле.

Како је личност овог генија до данас тајанствена и вероватно нема више могућности да се о томе још нешто сазна, а особинама његове личности приписују се бројни проналасци, губитак ових писама, од

Б. 38. / 924

Посласт Ру
Врастиче О.Х.О

Her
Wien

Сума 27./III.924

Krag je D'Almeida sa svojom
komandom ušao u Ružiku (Tinne)
ja sam, tog dana, objavio
uopis 13. Sept. 1919. uozišću
na Ružiku.

Ukupnoj garovničkoj kauciji
iznosi 40.000.000, 30.000.000
u garovničkoj arhivi, ostatak
je u garovničkoj arhivi u obliku
kautije srpske grad. 20.000.000.
Ukupno srpske (je sam je
u obliku srpske 30.000.000
je 40.000.000 u garovničkoj
arhivi). Među njima objekti
u srpskoj garovničkoj kauciji su
u garovničkoj arhivi srpske
garovničke kaucije (a isto je.)
„Staatsschuldverschreibung“
b. 223.763. i b. 223.764. - a
u obliku srpske i 40% srpske
u garovničkoj kauciji.

У мой став уодин су кабуо
го мом огласку, камијак
војуди, и осим мојих дру
вих ствари: огујена - бибир
мис - волукења - руба - ко
та и каујетар, што ми је
великом што изложено, а што
уопште, остало је од
Каменару ита Пирох. Двама и сном

приближно тридесет година кореспонденције, губитак су не само за откривање његове генијалне личности, већ и за науку у целини.

Легална талијанска војска је, под притиском међународне јавности, морала да избаци Данунција из Ријеке ,те је 12.новембра 1920 године склопљен *Рапалски уговор*, којим је договорено стварање ријечке државе.

Убрзо је направљена прва комисија о проценама штете коју су направили легионари.

Попис оштећених лица са пријављеном штетом налази се у Државном архиву у Риједи.

На основу ових пописа Никола Црнковић је објавио чланак и у њему навео висину оштете коју је затражио Сава Косановић.

Вероватно се ради о попису оштећења која смо деломично навели из списка Саве Косановића.

Никола Црнковић наводи да је Сава Косановић затражио суму од 200.000 лира као обештећење, а да је добио само 25.000 лира, односно 12,5%.

Обзиром да је италијански краљ Виктор Еменуел требао да посети Ријеку након анексије, Сава Косановић пише 23. фебруара 1924. у Сремске Карловце епископу горњокарловачком Илариону.

У писму пита дали да освети цркву након оскрвнућа и дали да се жали на уништења.

Епископ Иларион му одговара 12/23 фебруара 1924. да му даје дозволу за освећење храма, али да се у свим осталим тражењима обрати италијанском краљу лично!

Парох Сава Косановић покушава да некако надокнади учињену штету, те са Сушака шаље 27. марта. 1924. године, тј. након анексије Ријечке државе Италији, посланству *Краљевине СХС* у Бечу тражећи дипломатску интервенцију у вези проналажења два важна документа из

архива *Српске православне црквене општине* која су нестала у време уништавања имовине од легионара.

Из документа сазнајемо да је Сава Косановић одмах 12. септембра побегао у Сушак, тада новостворена *Краљевина СХС*, а да су легионари 13., похарали његов стан. Не зна се где је била Марица Косановић.

Сава Косановић у документу пише да је у стану остала парохијска архива парохије ријечке и сењске, али, најважније, том приликом су нестале или уништене „двеју аустријске државне обвезнице“ од по 1.000 ф. (*Staatsschuldverschreibung* br. 323.763 i br. 223764.) зову се канда и 4% аустријска папирна *Мајска Рента*“.)

Иако каже да су талијански војници поломили или однели намештај и одећу, сматра да је прионалажење ових двеју обвезница најважније, јер њиховим уништењем ће поменуте православне општине осиромашити.

Сава Косановић пише да му је саветовано да нађе адвоката и обрати се суду у Риједи, али сматра да би судски трошкови били већи од вредности обвезница, те моли да му се помогне, макар саветом.

Ови документи само најављују шиканирања и страдања која ће Сава Косановић надаље доживљавати у доба фашизма у Риједи.

Становао је у предграђу Сушака- Шкрљево, долазио је пропусницом на Ријеку како би обављао своје обавезе као свштеник и истовремено био војни ординариј у југословенској војсци смештеној на Сушаку.

БЕЛЕШКЕ

1. Државни архив у Риједи, RO-5.
2. Архив Српске православне црквене општине на Риједи, кутија 42а
3. Državni arhiv u Rijeci, obiteljska zbirka, RO-5, исто као под белешка 1.
4. Nikola Crnković, Procjena šteta uslijed d' Annunzijeve okupacije Rijeke, *Argumenti*, Ријека, 1-2/1983. стр.89-103.
5. Архив Српске православне црквене општине на Риједи, кутија 41,6.
6. Посланству Краљевине СХС, Беч, Wien, Сушак, 27. III. 1924, бр. 38/924. Архив Српске православне црквене општине на Риједи, кутија 43
7. Ljubinka Toševa Karowicz, Прогањање пароха Саве Косановића (1862-1935) у Риједи у време фашизма, *Зборник о Србима у Хрватској* 8, Београд, 2011, стр. 237-243.

ПОУКЕ УЗ ЧАСНИ ПОСТ

Браћо и оци! Мирјанин који жели да устроји велик и леп дом нема покоја ни дању ни ноћу, трудећи се мучи се и трпи невоље док не заврши изградњу. Он је тако усрдан и трудољубив да су му ум и мисли његове толико занете тиме само да завршетак изађе леп (да и кров буде леп) и изврстан тако да и све остало буде украшено и урађено да би свако други пожелео да има такав дом. Ако би неко покушао да задржи таквог старатеља тиме би му нанео велику неправду.

Шта хођу да кажем тиме вашој љубави, пречасна браћо? Желим вам рећи да свако од нас треба да за своју душу спрема не дом трулежни од камена и дрвета, већ обитељ небеску, нетрулежну и вечну, која се зида од добродетељи и дарова Светога Духа, зато реците ми зар ћемо бити нерадљиви и лењиви у време када треба зидати дом? Нећемо ли понети тешку кривицу? Тим пре што дом трулежни и пролазни прима телесне људе, а када се смени много домоуправитеља и сам пропада и руши се; духовни пак наш дом, саздан од добродетељи, прима Духа Светога, као што и Апостол говори: “Ви сте храм Божји и Дух Божји обитава у вама” (1. Кор. 3, 16), и он, наше духовно скровиште (дом), када дође време за нас да оставимо овај свет иде са нама на небеса, где ћемо бити вечно.

Почетак образовања врлине јесте страх Божји, јер Божанствено писмо говори: “Почетак мудрости је страх Господњи” (Пс. 110, 10), а онда четири велике врлине: мудрост, храброст, целомудрије, правда и остале са њима сједињујући се изграђују свезу љубави узрастајући у свети храм Господњи. Зато пак, браћо, стварајмо такву обитељ и украсимо је врлинама, да бисмо пронашли у себи Духа Светога, и веселећи свете анђеле људима чинили добар пример својим врлинама. А тако и уздржање у коме се ми сада подвизавамо јесте једна од великих врлина, зато подајмо славу Богу Који нас је удостојио да издржимо у току свете седмице. Лица наша су се изменила и постала

бледа, али сијају благодаћу уздржања. Од жучи, која се појавила услед поста, у нашим устима је горчина, али су се душе наше насладиле надом и благодаћу спасења. Јер душа и тело по природи ратују између себе, и када једно од њих снажи, друго слаби. Зато, браћо, радујмо се јер смо ми учинили да лепше у нама постане јаче.

Може се десити да неко упита: “Није ли примање хране сваког дана по једном нарушавање савршенства поста?” Не! Од тога се не треба бојати, зато што ако би то било тако онда нам не би Христос рекао у молитви “Оче наш” да молимо за потребну храну сваког дана, не би гавран доносио пророку Илији, а такође и божанственом Павлу Тивејском, сваког дана храну. Ни Велики Антоније не би саветовао да је боље по мало сваког дана узимати храну но проводити у посту (без имало хране) по три, четири или седам дана. Разумео сам да је поука у следећем: тело наше од дневног труда изнурава се и слаби, и зато је Бог Који нас је саздао тако устројио тело да се оно свакодневном храном поткрепљује да би могли испуњавати заповести Божје и да човек не би постао ослабљен, као што бива са онима који посте два или три дана; они ни честе и многе метаније не могу да чине нити могу да упражњавају како следује читања и псалмопојања, не испуњавају исправно ни остале службе, не објашњавајући шта је пак сврха томе.

И тако, свакодневно узимање хране, по указаном нам правилу и чину, јесте дело не несавршених но у свему савршених; између осталог, све је код нас установљено Божанственим Оцима као добро и богољубиво.

О, кад би нам Господ још више даровао здравље и силу душевну и телесну да бисмо могли служити (Њему) Богу Живом и Истинитом и да у томе останемо до последњег датог нам дана, у који желим свима нама да са свима светима који су нам претходили просијамо попут сунца,

добивши у наслеђе Небеско Царство, у Христу Исусу Господу нашем, Коме припада слава и власт са Оцем и Духом Светим сада, свагда и у све векове! Амин.

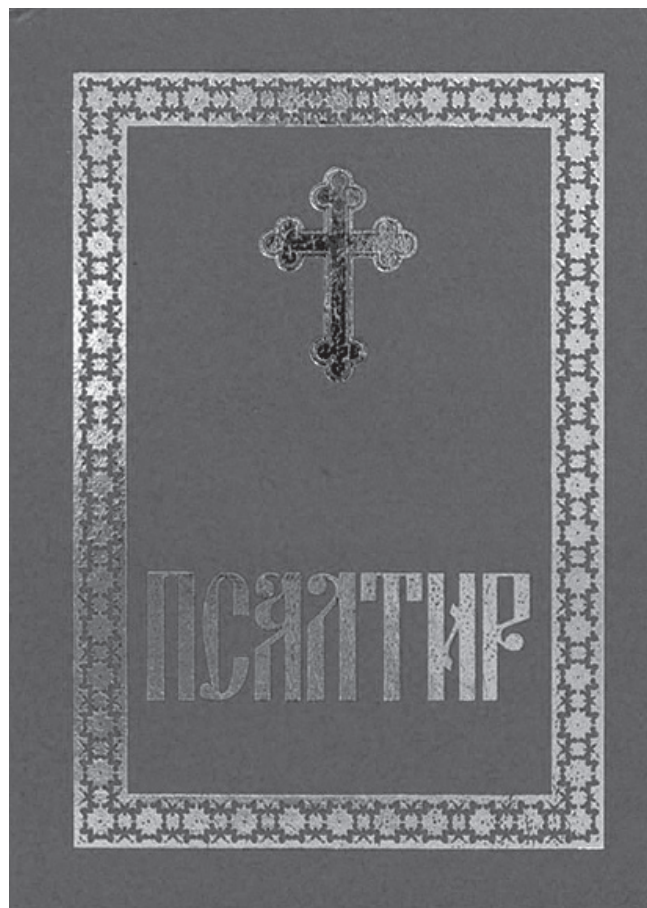
У среду друге седмице Великог поста

Браћо и оци! Минула је прва седмица поста, а ми видимо један код другог промену; лица су наша измождена, бледа и жута. Но “ако спољашњи наш човек и пропада” – говори Апостол – “то се унутрашњи из дана у дан обнавља” (2. Кор. 4, 16). Јер као што се од изобиља тело пуни и расцветава, тако и душа од уздржавања постаје светлија и мужаственија.

Боље речено, телесним трпљењем ми смо у себи узгајили душевну красоту и благољепије; то је она лепота коју је желео свети пророк Давид када је молио Бога да му подари благодат: “Господе, вољом Твојом подај доброту мојој силу” (Пс. 29, 8.). Благољепијем уздржања обручују се душе наше умном Женику Христу, као што говори о томе блажени Павле: “Јер ревнујем за вас Божијом ревности, јер вас обрекох мужу једноме, да дјевојку чисту изведем пред Христа. Али се бојим да како као што змија Еву превари лукавством својим тако и разуми ваши да се не одврате од простоте која је у Христу” (2. Кор. 11, 2-3). Видите ли величину дара? Ми смо се удостојили да имамо за женика Христа. Видите како и велики апостол Павле стрепи да нас не преласти наш непријатељ, ђаво, и не лиши нас великог достојанства? Наша душа је подобна девојци, која је заручена и скривена од очију младића чува себе да би очувала девство своје чистим и неоскврнављеним, док не наступи време брака и сједињења. Зато је и душа дужна да тако склања себе од греха до самог смртног часа. Ако је она благообразна и сија добродетељима девствености, сачуваних од ње у овом свету, то по њеном излазу из тела, као из царске палате, радују јој се свети анђели видевши њену красоту и благољепије; ако би се пак показала безобразна (небоголика) и оцрњена гресима, онда ће бити на радост бесовима (демонима) при узласку ка Христу. А о томе је страшно и говорити!

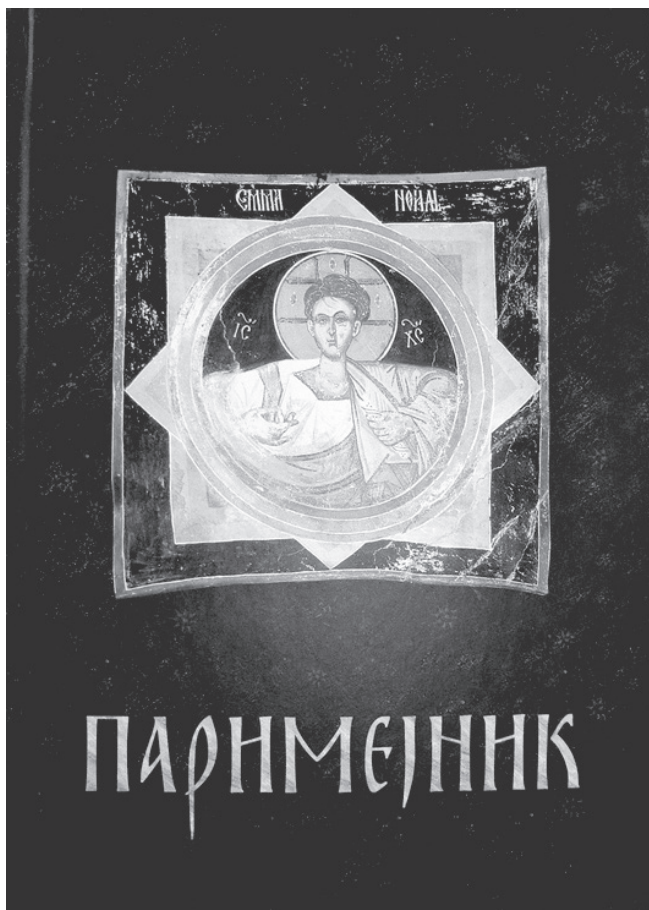
Ми подвргавамо тела вежби у трпљењу страдања и проводимо суров живот да бисмо смирили телесне страсти и бесчасна хтења е да

би у нама владао духовни мир, а не телесна зла воља; не само сада, но и свагда морамо имати то стремљење, да вршимо подвиг уздржања. Јер шта је друго живот хришћанина ако не обуздавање страсти, испитивање помисли и свагдашња борба са невидљивим и скривеним бесовима (демонима)? То што се сада показује тешким, захтевајући да се тело потруди, доноси велику корист души. Притом је труд краткотрајан (пролазан), а оно што доноси

вечно; зато и Апостол говори: “Јер наша лака садашња брига доноси нам вјечну и од свега претежнију славу. Нама који не гледамо на ово што се види, него на оно што се не види; јер је ово што се види за вријеме, а оно што се не види вјечно” (2. Кор. 4, 17-18.). Ради великих блага, које желе да задобију и сами анђели, и ради Господа нашег Исуса Христа Којим су обручене наше душе, позивам и молим љубав вашу, браћо, чувајмо душе наше од лоших дела и од нечистих помисли, које по речима Господњим скрнавe наше душе (Мт. 15, 18.), не будимо као они који пуштају у себе грешну помисао, јер се од ње у нама запаљује као велики пламен похота, која опаљује и сажиге наше душе чинећи их безобразним и црним.

Удаљимо се од страсти, отклањајући први прилог демона; будимо као они који се старају да измакну злим помислима, да би просветивши душе своје добрим делима, усрдно се подвизавајући у уздржању, да бисмо се у тренуцима разлучења душе од тела појавили припремљени и чистим удостојени оне небеске

радости и насладе и причасности вечних блага у Христу Исусу Господу нашем, коме припада слава и власт са Оцем и Светим Духом, сада и у све векове. Амин.

У петак друге седмице Великог поста

Браћо и оци! Радујем се, ја смирени, видећи мир у душама вашим! Радујем се вашем једномислију и вашој љубави једних према другима, радујем се што успешно и трпељиво проводите пост ради спасења душа (имајући) блажену наду на вечни живот. Од свих добродетељи нема лепше од мира (миротворства) и једномислија (сагласја у љубави), а то јесте плод уздржања. Где се појави и обитава (бивствује) ова добродетель (миротворство у једномислију) тамо свако зло и лукавство исчезају. Исчезавају наше неуредности, бесчашће, оштре речи, клевете,

непослушности, гордост и свако друго зло. Зато и они између вас, браћо, који су усрдни засигурно не чине само себи добра, него и друге побуђују ка добру добрим примером, зато од Бога добијају велико уздарје. А они који дају лош пример сами себе приносе жестокиим мукама. Они који се управљају по Логосу Божијем и који побуђују (друге) на добродетель по Богу пријатељи су Божији, сапутници светих ангела и наследници благослова. О, када бисмо могли свагда бити у тим добродетељима! Пазите да никада не престане и не понестане у нама љубави Божије, јер Христос говори: “Љуби Господа Бога твојег свим срцем твојим и свом душом твојом и свим умом твојим” (Лк. 10, 27). Они који се потруде да тако заволе Бога никада се неће заситити од Његове љубави, неће се помрачивати (падати у унијије) нити се лењити, већ ће умножавати благодат у себи. Такви усрђем распаљују усрђе, учвршћују и разрастају у свом срцу (благодат) напредујући у добродетељи (врлини). Напредују и прелазе из једне духовне силе у друго постојано и стално... Ради стицања Божанственог богатства, наследства Царства Небеског, наслађивања вечним благима, ради избављања од бесконачних казни вечног мучења нећемо ли поднети трудољубље и трпљење у страдањима са радошћу и усрђем? Зато, молим вас, будимо мужанствени, обрадовани надом; у невољи трпите, трудите се у молитви, псалмопојању, појању (служби), читању, да би усредоточили ум свој ка Богу и у себи да би њега (ум) избавили од злих (злокорисних) помисли; јер испразност и лењост – почетак су сваког злодела, а радиност и пажљивост (у подвигу) бране од скрнављења наш ум.

Позабавимо се такође и послушањем, да свако од нас испуњава своје послушање без роптања и са страхом Божијим. Дела наша да чинимо часно, драговољно и без смућености. Заволимо мир свога брата (ближњег), прибавимо ревност у свему што помаже спасењу душа наших. Потребно је да молимо Бога за браћу нашу која живе у послушању, да их Бог закрили и заштити.

Помолите се и за мене смиреног (недостојног), да би устима мојим била дарована реч корисна и да бих и ја проводио правоверан живот, е да би вашом љубављу и мени недостојном обрели спасење душе у Христу Исусу нашем, Коме припада слава и власт са Оцем и Светим Духом, сада и у векове векова. Амин.

У другу недељу Великог поста

Браћо и оци! Пост – јесте добро дело ако су му сапутници мир, добро расположење, послушност у добру, кротост, састрадалност и друге добродетељи. Но ђаво, враг и завидник (непријатељ) нашег спасења, пита се како да навуче у испоснике оно што је богомрско: учи их да буду дрски и пркосни, жестоки, гневљиви, јаросни, славољубиви, завидљиви и срамљивословни. Циљ његов јесте да им причини велику рану и штету и да их тако лиши благих плодова поста. Ми смо пак дужни да предвидимо (пазимо на) његове замисли и замке, да проводимо ове свете дане мирно и тихо, са кротошћу и у молитвеном тиховању, обраћајући своју љубав ка ближњем зато што је једино такав пост угодан Богу. Ако би пак наш пост био другачији, односно ако никакав труд не бисмо принели, онда је он бесплодан и ми се (у том случају) насилно подвргавамо злостраданију. Пре свега, нама је потребно да постимо зато што пост исушује тело, а душу укрепљује и обнавља: “Него ако се наш спољашњи човјек и распада” – по речима Апостола – “ипак се унутрашњи обнавља из дана у дан” (2. Кор. 4, 16). Јер наша пролазна мала невоља припрема нам преизобилно и неизмерно вечно богатство славе. Ко тако размишља нада се будућој награди. Будимо као они који трпељиво пребивају у добродетељним подвизима. “Захваљујући Богу и Оцу који нас оспособи за удио светих у свјетлости; Који нас избави од власти таме и пренесе у Царство Сина љубави своје” (Кол. 1, 12-13).

Нисмо ли ми причасници Пречистог Његовог Тела и Крви? И шта може бити слађе од Светог Причешћа? Оно дарује вечни живот онима који се причешћују са чистом савешћу. Не беседимо ли ми сваког дана и сваке ноћи са божанственим Давидом и другим Светим Оцима и светитељима наше Свете Цркве и може ли душа добити (наћи) другде бољу утеху? Нисмо ли се ми одлучили (одвојили) и нисмо ли се удаљили од саживљења са прелестним (варљивим) светом и од наших сродника по телу ради Господа и шта може бити блаженије и више од тога? “Међутим, наше живљење је на небесима, откуда очекујемо и Спаситеља Господа Исуса Христа, Који ће преобразити наше понижено тијело, тако да буде саобразно тијелу славе Његове, по сили којом

Он може све учинити и себи покорити” (Флб. 3, 20-21). Будимо пак, браћо моја, као они који се радују и веселе, који презиру и потиру сваку злу телесну похоту (страст). “Јер је свако тијело као трава, и свака слава човјечија као цвијет травни; осуши се трава, и цвијет њезин отпаде. Али ријеч Господња остаје увијек. А то је та ријеч која је вама благовјештена” (1. Пт. 1, 24-25).

“Злопати ли се ко међу вама? Нека се моли Богу” – говори Писмо – “Је ли ко весео? Нека пјева Богу” (Јк. 5, 13). Ако је неко под искушењем од зле, греховодљиве страсти (јер ђаво никад не престаје да се бори против нас), нека истраје у трпљењу, слушајући онога који говори: “Блажен је човјек који претрпи искушења, јер кад буде опробан примиће вијенац живота, који Господ обећа онима који га љубе” (Јк. 1, 12).

“Кад ово знате” – рекао је Господ – “блажени сте ако то и творите” (Јн. 13, 17). Њему нека је слава у векове. Амин.

ПРИЧА О ДЕЧАКУ ИЗ НОСИЉКЕ МАЈКЕ КНЕЖОПОЉКЕ

Симбол страдања невиног народа у Другом светском рату на подручју Козаре и Поткозарја, свакако је фотографија Жоржа Скригина, начињена на Козари, јануара 1944. године. На фотографији се налази Козарчанка, Кнежопољка, Милица Тепић са сином Бранком којег носи на леђима и ћерком Драгицом коју води држећи је за руку.

Наиме, на почетку Другог светског рата (1941. године) Бранко Тепић је са још неколицином сабораца ухваћен жив и обешен од стране немачке војске у Козарској Дубици као опомена осталим устаницима. Тако је он крај самог попришта битке оставио, у збегу, двадесетогодишњу супругу Милицу пред порођајем и ћеркицу Драгицу у другој години живота. У ухваћеном збегу, пред усташким цевима, на путу за логор, у селу Кајгани крај Гарешнице у Мославини, Милица је родила здраво мушко дете и дала му очево име — Бранко.

Но, Милица Тепић није једина Козарчанка која је донела на свет један живот у време када је сваки живот на Козари био осуђен на смрт.

- Ана Зеџ, носећи двогодишњу Гордану, родила је крај прашњавог друма дете и дала му очево име Вељко;

- Милка Међед, вукући петоро путем без повратка, родила је и шесто, Љубицу;

- Анка Мирић родила је Ковиљку у збегу, а онда је са двогодишњим Мићом у наручју потерана у логор;

- Ката Пејаковић родила је Ружу у колиби од пружа, сећа се добро, био је петак, а већ у понедељак нашла се у колони за логор са још осморо из породице;

- Са Катом је била и Перса Благојевић са троје деце „једно другоме до ува“, и када је примила кобну вест да је њен Огњен погинуо, дошла је на свет њена најмлађа ћерка Даница.

Сутрадан, морала је да пође тамо куда су је непријатељске пушке гониле.

У рану јесен 1942. године, живот је почео да се враћа у поткозарска села. Са нешто народа из Славоније вратила се и Милица Тепић, са двоје деце на опустошено огњиште у Комленцу. И наставила да се бори.

У јануару 1944. године јаке непријатељске снаге упале су на територију Козаре. Та офанзива, шеста по реду, завила је у црно Грбавце и Подградце, Јабланицу и Совјак, Милошево Брдо и Војскову. Бежећи пред усташким покољем, у језивом страху за голи живот, понела је двоје деце и упутила се на једино место где је знала да њена нејач може добити прилику за спас — на планину Козару. Кријући се у шуми, лутајући гладна и жедна по гудурама и врлетима Козаре мислила је само једно — како да спаси двогодишњег сина Бранка и четворогодишњу ћерку Драгицу. И управо, повлачећи се преко Врановца и Стригове, настала је и легендарна фотографија Милице Тепић са децом.

На овај начин Милица Тепић је спасила децу и себе јасеновачког логора смрти. Њен син Бранко којег је тада носила на леђима данас има 77 година.

— „Током једне од тих бежанија, мајку Милицу која је мене, и торбу кићеницу, носила на леђима, а сестру водила за руку, негде око Кнежице код Дубице, пресрео је Скригин. Ту Жорж, а потврдили су то касније и публицисти Драгоја Лукић и Гојко Бановић, прави своју велику фотографију. Њоме ми је одредио пут којим, ево, и данас идем. Одредио ми је пут избеглице који се никада није скрасио тамо где су му корени“, са болом у грудима говори Бранко.

И сам Скригин је сликовито описао како је настала ова чувена фотографија:

„Јануарско зубато сунце дигло се доста високо када смо добили обавештење да кренемо према Кнежпољу... Гостопримљиви Козарчани хтели су да нам олакшају ову офанзиву, па смо добили чак и коње за јахање... Заједно са нама кретао се и велики збег. Сви су они били натоварени стварима потребним за дуже време. И када смо сишли у Кнежпоље, видео сам једну жену која је ишла изоловано од осталих. Она

је водила једно дете за руку, а друго јој је било привезано на леђима. Осим детета, носи и неопходне ствари за одбрану од зиме и дуже офанзиве. Ту су били: јорган, торба са храном, па чак и лонци. Јашући поред ње чекао сам прилику да је боље снимим... Отрчао сам двадесетак метара испред

ње и легао у траву, чекајући да наиђе. Дубоко замишљена она се приближавала, држећи и даље руку на лицу. И коначно израз који сам хтео са снимим, био је испред мене.“

На Скригиново питање одакле је, Милица је одговорила: „Ту, из Кнежпоља“. Међутим, Скригин је желео нешто више да сазна о Милици, па је приупитао куда иде. Једини одговор који је добио, а који сликовито представља сву патњу овог краја, био је следећи: „У првој су ми мужа убили, сада су ми и кућу спалили. Ех, да ми није ово двоје знала бих ја куда“.

Фотографијом коју је том приликом сачинио, а која је убрзо обишла свет, Жорж Скригин је несрећном дечаку најавио судбину сирочета и вечитог избеглице.

По завршетку рата мајка се коначно вратила у Комленац. Скрхана болом и изнемогла од лутања Козаром, Крајином и Мославином, у сабласној тишини полако подиже све што се из пепела могло подићи. Сам Бранко се рата не сећа, али сећа се какве је последице по њега оставио: „Одмах после рата сам имао трауму од војске, полиције, ма од свега сам бежао, добрих четири-пет година. Чим видим некога у униформи, побегнем под обалу Уне, и кријем се до мрака. Мајка је то знала и пуштала ме,

разумела ме је. Бежао сам као дивља звер“. Међутим, ни три године није прошло од повратка на огњиште, а несрећна мајка умире у трошној изби коју је са муком подигла... Бранко са сестром Драгицом, после мајчине смрти, одлази у село Јошик код Дубице код ујака Рајка Влајнића.

– „Ујак нас храни, а тадашња држава школује. Ту завршавам основну и средњу школу... Године 1962. уписујем се на Педагошку академију у Петрињи. Завршавам је и три године касније почињем да радим као наставник биологије и хемије у месту Мала Градуса код Сиска“, присећа се Бранко.

Ту Бранко упознаје Миљку Шапоња из Мале Паукове која је са њим радила у истој школи,

те ступају у брачну заједницу. Две године касније добијају сина Предрага, а 1969. године близанце Ненада и Биљану.

– „Живели смо добро. Срећи није било краја. Године 1971. запошљавам се у месној индустрији „Гавриловић” у Петрињи. Прелазимо у Сисак. Ту смо остали све до 1991. године, када је, и у нашем крају, све мирисало на ново зло време. Одмах се склањамо у викендицу у Малој Паукови на Банији. У Сисак се више нисмо враћали пошто нам је тамо све већ било одузето. И стан и све што смо уз њега и у њему имали“ – наставља Бранко своју причу. У међувремену, тачније 1983. године Бранкова сестра Драгица се упокојила. Сахрањена је у Совјаку код Горњих Подградаца.

А онда? Године 1995. Бранко и његови поново у избеглиштво. Поново пут Козаре. Живот се поново поиграо са судбином овог вечитог избеглице. Са Миљом, сином Ненадом, снајом Олгицом, те унуцима Војиславом и Немањом, тешке дане и године избеглиштва, поред свога добра у Хрватској, проводи опет под туђим кровом у Градишци. И тако све до 2003. године, када се са Миљом враћа у Хрватску, у своју викендицу, за коју су од државе Хрватске тражили обнову, али је никада нису добили. „Након осам година вратили смо се, али у Паукову, никада више у Сисак, јер тај лепи стан од 75 квадрата неко нам је отео. На крају, испада да ми је читав живот прошао у избеглиштву. Али, срећан сам. Када видим шта имам, шта остављам, пре свега децу и пет унука, а у каквим сам временима живео... Нико ме нисам на терету, живим мирно, и после свега – осећам се као победник“.

Често гледа ону Скригинову фотографију која се и данас налази у Музеју холокауста у

Аушвицу, осећајући истовремено и понос и жалост.

Међутим, њега нису сломиле деценије патње, ратови, збегови и селидбе. Он и данас достојанствено и без горчине чека сваки нови дан и каже да су ратови највеће проклетство.

– „Како би било лепо да се данас појави неки нови Скригин, па да мојим унуцима, својом фотографијом, најави мир, срећу и извеснију будућност. А не као што је то урадио мени онај стари, ратни, Скригин, тешке и несрећне четрдесет и четврте – завршава своју животну исповест Бранко Тепић.

ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ СИМЕОН ЗЛОКОВИЋ 1911 – 1990

„ОН ЈЕ САМО ТАКО СВОЈ НАРОД ЉУБИО“

Ове године навршава се три деценије од блажене смрти вредног прегаса на њиви Господњој у Карловачком владичанству – Симеона Злоковића, првог ректора обновљене Богословије Светог Саве у манастиру Раковица (1949-1951), Епископа горњокарловачког (1951-1990) и администратора далматинског (1951-1959).

Епископ Симеон рођен је у Бијелој, на ривијери херцеговачкој, у старој свештеничкој породици Злоковић на празник Благовести 1911. године од родитеља Душана и Анете рођ. Ђиновић. На крштењу је добио име Љубомир. Основну школу завршио је у родном месту, нижу гимназију у Херцег Новом, а након тога уписује Учитељску школу у истом граду. По завршетку првог разреда Учитељске школе, школа се укида, а Љубомир се уписује 1928. године у Прву генерацију шесторазредне богословије Светог Петра Цетинског на Цетињу. Богословију је завршио као ђак генерације 07. јула 1934. године, након чега уписује Богословски факултет у Београду.

На Богословском факултету, као студент, написао је много радова и чланака. Заједно са студентским колегама (јером. Хризостомом Војиновићем, Војиславом Настићем, Лазаром Милином...) уређује часопис студената теологије „Светосавље“, а његови Светосавски темати „Симеон Нови Богослов као мистик“¹ и „Зашто је Богочовек смисао човека и света“² награђени су највишим наградама. Као најбољи

студент генерације дипломирао је 30. јуна 1938. године на Богословском факултету у Београду.³ Након одслуженог војног рока у Осијеку (8.03.1939.-8.09.1939.)⁴, на предлог Декана факултета добија Хумболтову стипендију и одлази у Берлин на пост-дипломске студије из философије и богословља.⁵ У Берлину је предао докторску дисертацију из хришћанске етике, али због политичког стања и избијања Другог светског рата, враћа се у Краљевину Југославију.⁶

Вративши се у Београд, прима монашки чин у манастиру Раковица дана 8. марта 1940. године, и по сопственој жељи добија име Симеон. Његов прадеда звао се Симеон, био је прота у Бијелој и веома добар пријатељ и сарадник Светом Петру Цетинском. Као студент у Београду, Љубомир је изучавао живот и дело Светог Симеона Новог Богослова. За јерођакон рукоположен је на Благовести исте године, а у чин јеромонаха 21. новембра 1940. године у београдској Саборној цркви од стране Патријарха српског Гаврила (Дожића). Произведен је у чин синђела 19. децембра 1945. године из руке Митрополита скопског Јосифа (Цвијовића) у Саборном храму у Београду⁷, а у чин протосинђела на празник Ђурђевдана 1947. године у храму Светог великомученика Георгија на Чукарици (Београд).

3 Диплома бр. 2830 од 1. јула 1938. Архив Србије

4 Војничка исправа (Архив Епархије горњокарловачке; фонд: Симеон Злоковић)

5 Гласник СПЦ, бр. 7-8/1951., стр. 81

6 Прота Симо Вишекруна, „Сећања на блаженопочившег Епископа горњокарловачког Симеона Злоковића“ (у рукопису)

7 Грамата, АЕМ Бр. 4150 (Архив Епархије горњокарловачке; фонд: Симеон Злоковић)

1 Правда, 28.01.1937., стр. 4

2 Правда, 28.01.1938., стр. 4

Постављен је 24. априла 1940. године за суплента–катихету Реалнегимназије у Јагодини, а 04. маја исте године премештен је за суплента у VIII мушкој гимназији у Београду. На самом почетку 1941. године, заједно са Исидором Секулић био је члан уређивачког одбора часописа „Хришћански живот“ у којем је још као студент објављивао своје радове из области религиозне философије. Испит за професора средњих школа из групе предмета: Догматика са упоредним богословљем, апологетика и морално богословље, положио је са одличном оценом, 05. новембра 1942. године у Београду.⁸ Након укидања верске наставе из државних школа, Свети Архијерејски Синод Српске православне цркве, поверава протосинђелу Симеону организацију обновљене Богословије Светога Саве у манастиру Раковица 1949. године и поставља га за њеног управника (в.д. ректора). О овом периоду касније је записао: „Била је воља Божја да после Другог светског рата, моја Црква мени повери организацију рада у Богословији, да у оним тешким и несрећним приликама, у низу крстова које сам у животу понео, у славу Божју и за своје спасење, и Богословија Светог Саве уђе у Божју промисао о мени и моме животном путу. Први дани су били без хлеба и без зачина, са првим најскромнијим оброцима под крошњама оне јабуке, између звонаре и Рувимовог конака. Један од најтежих дана мога живота била је одлука да за неколико дана, док се не прибаве књижице "Р/3" за снабдевање, отпустим ученике да не гладују. Али, како то дивно каже она надахнута стихира Осмогласника: „Идјезе бо хошчет Бог, побјеждајутсја јестества чин ...“ И у тим тешким првим данима Богословије Светог Саве у Манастиру Раковици, милост Божја и заштитно посредовање Светог Саве засведочили су право чудо. Убрзо, сви најважнији проблеми су решени и у времену када се много шта у животу наше Свете Цркве једва остваривало, Богословија у Манастиру Раковици отпочела је рад без потреса, без икаквих компликација, без сукоба било с ким, уз пуно разумевање друштвених служби у Раковици и тадашњем Седмом реону на Сењаку. Бирани наставнички колегијум од шеснаест професора ветерана,

*изузетна честитост првих генерација ученика, све је то олакшало живот и рад у Богословији у Манастиру Раковици. Слава Богу за све!*⁹

Као сабрат манастира Раковице од 1947. године, обављао је дужности духовника цркве Ружице на Калемегдану, а фебруара 1951. године постављен је за старешину манастира Раковица.

На предлог патријарха српског Викентија (Проданова), једногласно је изабран за Епископа горњокарловачког дана 12. јуна 1951. године.¹⁰ У недељу 29. јула исте године, свечано је извршена у препуном Саборном храму у Београду хиротонија епископа Симеона. Чин хиротоније извршио је патријарх српски Викентије уз саслужење епископа; будимљанско-полимског Макарија (Ђорђевића) и браничевског Хризостома (Војиновића). У својој првој архипастирској беседи млади Епископ истиче како је његова личност сад померена са чисто школског на нови план живота, опасан и стрм. Зна да ће одсад сваку радост доживљавати помијешану с горчином, а сваки успјех у великој опасности од људске сујете и самољубивости.¹¹ Хиротонији су присуствовали гости из Аглинканске и неких западних цркава, као и др Тобијас, секретар Екуменског савета цркава у Женеви.¹²

У седиште Епархије горњокарловачке – Карловац, епископ Симеон долази 09. августа 1951. године, а сутрадан 10. августа прима Управу Епархије. Свечано устоличење било је 12. августа у Саборном храму Светог оца Николаја у Карловцу, а у трон Епископа горњокарловачког увео га је епископ сремски Никанор (Илићић), изасланик Светог Архијерејског Сабора. У првој Архипастирској беседи у својој Епархији, епископ Симеон је истакао „да је љубав једина кадра да зближи људе и ништа друго не може их тако зближити“.¹³

9 Милан Д. Јанковић, „Пола века од почетка рада Богословије Светога Саве у манастиру Раковици“, Календар Црква 1999., Београд 1999., стр. 77

10 Персонални досије – Симеон Злоковић (Архив Св.Архијерејског Синода СПЦ)

11 Милан Радека, *Горња Крајина – Карловачко владицанство*, Загреб 1975., стр. 220

12 Гласник СПЦ, бр.7-8/1951, стр. 82

13 *Извешај Епископа сремског Никанора о устоличењу Епископа горњокарловачког у Карловцу, 15. август 1951.* (Архив Св.Архијерејског Синода СПЦ)

8 Министарство просвете И.К.Бр. 183/1942; Архив Србије

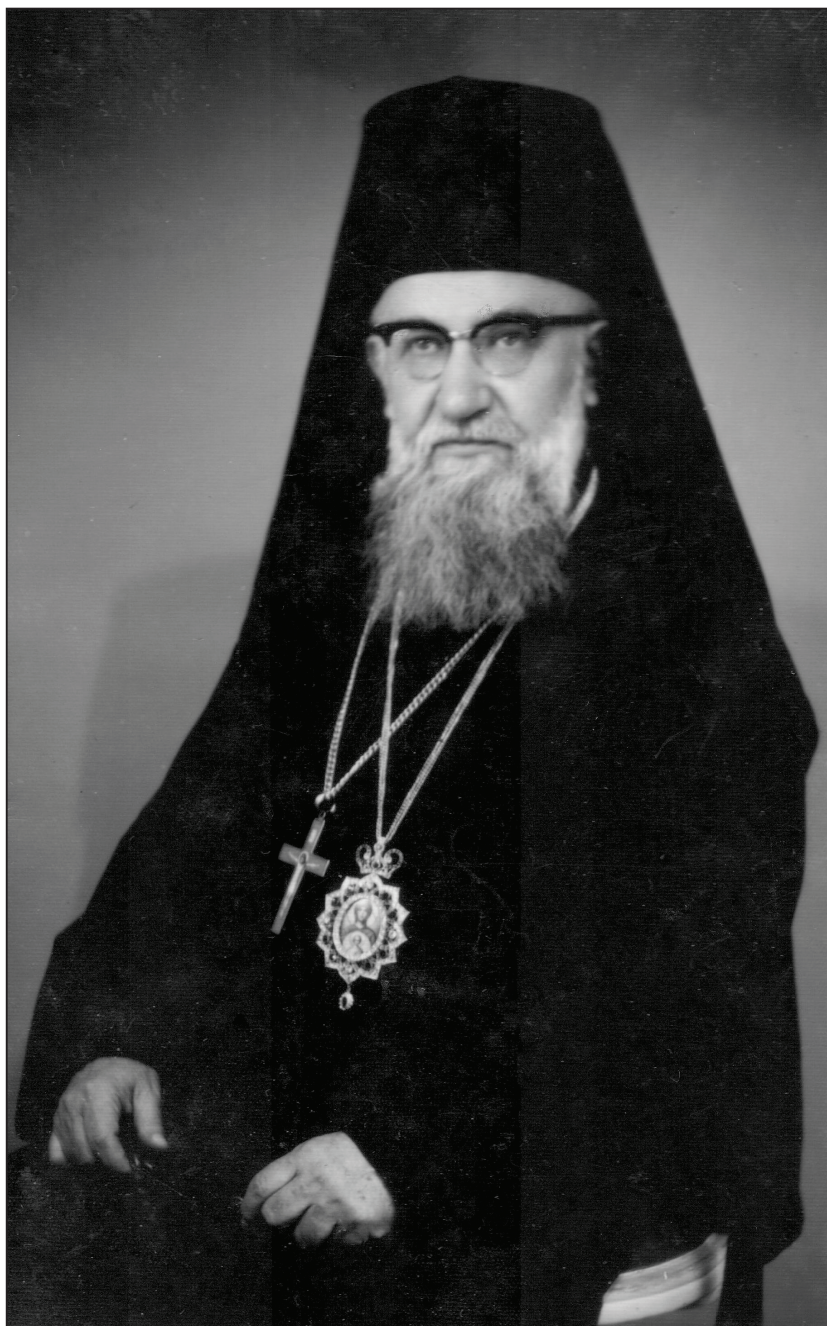
Долази на трон Карловачког владичанства након Другог светског рата који је иза себе оставио трагове на живот Цркве као ни један до тада. Долази у Епархију, некада најсређенију у Карловачкој митрополији, а сада разорену. Долази у владичанство без владичанског двора, у стан без намештаја. У епархији затиче 14 свештеника и двадесетак богослужбено способних храмова од предратних двестотинепет.

Од предратних пола милиона верника у 146 парохија, затекао је преполовљен број. Затекао је згаришта, мучилишта, рушевине, затекао је своје мало и уплашено стадо. Епископ Симеон сусреће се и са новонасталом ситуацијом у односима цркве и државе – са новим комунистичким режимом, нимало толерантним према верским осећањима било ког народа. Рушење храмова наставило се и после рата све до средине педесетих година двадесетог века. Вековни храмови рушени су и од њих зидани домови културе и задружни домови. Поред рушења храмова, државне власти одузимале су црквама и све остало од њених материјалних добара.

У таквим тешким околностима започео је свој архипастирски рад епископ Симеон на подручју поверене му Епархије горњокарловачке, са неколико свештеника који су се вратили из избеглиштва. Многобројно свештенство мученички је пострадао у Другом светском рату, заједно са својим Епископом горњокарловачким Савом (Трлајићем) – свештеномучеником.

У периоду од 1951 до 1959. године, Свети Архијерејски Сабор доделио му је у администрацију Епархију далматинску, у којој је такође поставио нове и успешне темеље у духовном животу Цркве у Далмацији.

Малобројно свештенство и преполовљени верници полагали су велику наду у епископа

Симеона, а имали су и у кога. Они су од њега очекивали да их охрабри, да их утеши, да их води у духовно узрастање. Порушени храмови и друга црквена здања чекали су своју обнову. Мученици по јамама и јаругама, по црквиштима и оним стратиштима чекали су своје опело...

Епископ Симеон за својих скоро 40 година владиковања створио је епоху у историји дугој 300 година Епархије горњокарловачке. Зановио је и умножио свештенички кадар. Обновио и оживео манастир Гомирије, једини манастир у Епархији у то време. Уз помоћ својих свештеника и верног народа обновио је и сазидао многе храмове (у Глини, Госпићу, Смиљану, Грачацу, Петрињи, итд.) и црквене

објекте. Пео се на Велебит и силазио у јаруге да би опојао своје епархиоте мученике.

Када се малобројно Владикино стадо уверило да је добило правог пастира и да му је веома тешко, пред сваки његов одлазак на заседање Светог архијерејског сабора долазила је делегација код њега с једном јединственом молбом: *немојте нас оставити!* Страх од напуштања био је оправдан. Јер, епископу Симеону нуђени су многи епископски и митрополитски тронове, али он је то увек одбијао. Одговор му је био увек исти: *„Не, ја сам положио заклетву Епархији горњокарловачкој. У њој је тешко служити, али је часно“*. И заиста, епископ Симеон остао је доследан своје заклетве и испунио је до краја.¹⁴

Епископ Симеон био је веома плодан црквени писац још из студенских дана. Написао је многе чланке, расправе, есеје, студије, као и беседе о црквеним празницима и догађајима¹⁵. Деценијама је састављао посланице Српске православне цркве о Божићу и Васкрсу, као и тематске посланице везане за велике јубилеје. На основу одлуке Светог архијерејског сабора Српске православне цркве, Патријарх српски Герман одао је признање епископу Симеону *„за лепо и садржајно састављање посланица, које Свети архијерејски сабор упућује свештенству, верном народу Српске православне цркве“*¹⁶. Такође треба споменути објављене радове *„Карактерологија Српског православља“* у Споменици Српска православна црква 1219-1969, као и *„Две православне цркве у Истри“*... Епископу Симеону Универзитет из Аризоне (САД) доделио је докторат из области философије, а Богословски факултет Српске православне цркве у Београду 1989. године прогласио га је за свог почасног доктора.

У сусретима са државним властима, као и представницима других вероисповести, епископ Симеон је често истицао: *„Ми овде живимо једни са другима, нације и народности,*

*цркве у религиозне демонизације. Живимо под истим Божијим сунцем као делови наше државне заједнице, што нас све упућује једне на друге да би свако уживао своју слободу, безбедност и сачувао свој идентитет, своју културну баштину у оквиру своје нације и прошлости...“*¹⁷ Председништво СФРЈ одликовало је епископа Симеона дана 30. децембра 1981. године Орденом заслуга за народ са сребрним ланцем *„за допринос и настојање за хуманизацију односа Цркве и Државе и залагања за братство и јединство на подручју Епархије горњокарловачке, где вековима живе заједно Срби и Хрвати“*.¹⁸

„Пре четрдесет година из пепела васкрсао је Богословију Светога Саве, савивши њено прво гнездо у манастиру Раковици. О том тешком периоду, и за њега и за ову Богословију, његови тадашњи ученици с поносом говоре. Изабран, и остао, у једној од најстрадалнијих српских епархија, чије ране лечи, ево пуних тридесет осам година. Многе залечио, али има још многе које зјапе отворене. У два маха му је нуђена титула Митрополита, али он је остао веран својој Епархији за коју је изабран“, истакао је епископ Василије, а Свети Архијерејски Сабор Српске православне цркве, на основу његовог предлога, доделио је епископу Симеону орден Светог Саве првог степена, дана 17. јуна 1989. године.¹⁹

Епископ Симеон написао је свој тестамент у виду акта упућеног свом подручном Црквеном суду и Епархијском управном одбору (Е.бр 104 – 29. март 1982.), у којем пише: *„...За време нашег тридесет једногодишњег управљања Епархијом горњокарловачком, сва своја лична средства трошили смо за потребе епископске резиденције у Карловцу, потребе манастира Гомирија и појединих наших цркава. За ово време поклонили смо разним црквама 11 иконостаса и још толико дарова у новцу, знано и незнано. Све што смо набавили за Епископију*

14 Упокојио се у Господу Епископ горњокарловачки Симеон, Гласник српске православне цркве, Београд 1990., стр. 219

15 Захваљујући протојереју-ставрофору Душку Спасојевићу, Епархија горњокарловачка објавила је три тома беседа епископа Симеона Злоковића.

16 АСбр.26/зап.10 – 11.05.1972. (Архив Св.Архијерејског Синода СПЦ)

17 Говор епископа Симеона на пријему у Сабору Републике Хрватске, 20. фебруар 1984.

18 Весник – Орган савеза удруженог православног свештенства Југославије, 1981., бр.701, стр.3

19 САБр.68/зап.41 – 17. јун 1989. (Архив Св.Архијерејског Синода СПЦ)

већ је у инвентару као власништво Епархије горњокарловачке. Епархији поклањам и своју библиотеку коју смо ми, претежно стварали, од прилике ЧЕТРИ ХИЉАДЕ разних књига и часописа.... непокретну имовину немам. То што смо имали у Бијелој, све смо за живота поклонили нашем брату Божу. Новца немам осим дуга. Још је у изградњи наша задужбина храм-дом у Вељуну, па ће враћање дуга у довршење здања потрајати више година. Дуг ћемо ако да Бог вратити за око две године... Уколико нас Бог позове пре неголи саградимо гробницу, нека будемо сахрањени у гробници епископа Лукијана Мушицког у Карловцу, али задужујемо Епархију да нас касније пренесе у порту манастира Гомирија, које је Божје дело, али и наш животни крст..."

Последњу овоземаљску Литургију епископ Симеон служио је у манастирском храму у Гомирују, у недељу 25. новембра 1990. године. Том приликом осетивши да ће ускоро отићи у сусрет Господу коме је верно служио, поручио је верном народу: *„Драга браћо и сестре, молим се Богу заједно са Вама, да нас не дочека оно време националних граница на Купи, Сави и Дрини. Већина нас је све то преживела, али иде једно јако зло време..."* Ове речи епископ је први пут изговорио дана 21. октобра исте године на малом освећењу храма у Мариндолу (Словенија).

Дана 28. новембра 1990. године уснуо је у Господу мирно и тихо у 80-ој години живота. О последњим сатима живота епископа Симеона протођакон Симо Вишекруна наводи: То јутро, осетивши да му није добро, позвао је свог секретара и да не остане дужан својој Цркви, којој је посветио све своје умне и физичке способности, сав свој живот и целог себе, издиктирао му је акт – свој став за предстојећи Сабор. После тог свог последњег рада за своју и Божију Цркву, попио је чај и казао да му је боље. Када је његов секретар отишао да акт преда телефаксом, епископ Симеон *„вечно је заспао“* у свом свакодневном кутку, без муке и без ропца. Господ му је услишио молитву коју је често изговарао кад се поведе разговор о умирању и смрти: *„Највише би волео да умрем*

*на црквеном задатку, јер треба дјелати док сјветлости има.“*²⁰

Назаупокојеној Литургији опелуу Саборном храму Светог оца Николаја у Карловцу, 30. новембра, служили су епископи: рашко-призренски Павле (Стојчевић), шумадијски Сава (Вуковић), далматински Николај (Мрђа) и славонски Лукијан (Пантелић). У опелу узело је учешће 40 свештеника из више епархија и 2 ђакона.

Од епископа Симеона у име свештенства, монаштва и верног народа Епархије горњокарловачке, на заупокојеној Литургији опростио се протојереј-ставрофор Лазар Радовановић. У име Српске православне цркве опростио се епископ шумадијски Сава. У име Републике Хрватске опростио се министар за просвету и културу академик др Влатко Павлетић, а у име Римокатоличке цркве опростио се пречасни Виктор Штимац, декан карловачки.

Епископ горњокарловачки Симеон (Злоковић) сахрањен је на православном гробљу у Карловцу, у гробници великог и славног песника Епископа горњокарловачког Лукијана (Мушицког).

Године 2010. благословом Епископа горњокарловачког Герасима (Поповића), испуњена је последња жеља епископа Симеона (Злоковића). Дана 28. новембра 2010. године са градског православног гробља у Карловцу пренети су посмртни остаци и сахрањени у порти манастира Гомирија.

Ђакон Будимир Кокотовић

²⁰ Упокојио се у Господу Епископ горњокарловачки Симеон, Гласник српске православне цркве, Београд 1990., стр. 218

АКТУЕЛНОСТИ са интернет презентације епархије горњокарловачке

Свети и Велики четвртак у Карловцу “Ово чините у мој спомен...” (Лк 22, 19)

| 25/04/2019 |

Дана 25. априла, на Свети и Велики четвртак, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим началствовао је Светом архијерејском Литургијом у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу, уз саслужење свештенства при Саборном храму, протопрезвитера-ставрофора Радослава Анђелића, презвитера Дарка Дугоњића и ђакон Будимира Кокотовића.

По литургијског сабрања, Епископ г. Герасим је честитао данашњи празник сабраним верницима, који је уједно посвећен спомену установљења Тајне вечере, односно Свете Евхаристије.

„Вечери Твојеја тајнија дњес, Сине Божиј, причастника мја прими: не бо врагом Твојим тајну повјем, ни лобзанија Ти дам јако Јуда, но јако разбојник исповједају Тја: помјани мја Господи во Царствији Твојем“

Слава дуготрпљењу твоме Господе

| 25/04/2019 |

Дана 25. априла, на Свети Велики Четвртак увече, у Саборном храму Светог оца Николаја у Карловцу, служено

је Велико Бденије са читањем дванаест страсних Јеванђеља. Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим началствовао је бденијем уз саслужење свештенства Саборног храма, протопрезвитера-ставрофора Радослава Анђелића, презвитера Дарка Дугоњића и ђакон Будимира Кокотовића. Читањем дванаест одломака из Светог Јеванђеља отпочело је празновање Великог Петка и подсећање на крсно-васкрсну жртву Господа нашег Исуса Христа.

У току Великог бденија Епископ г. Герасим изнео је часни Крст Господњи.

Велики петак у Саборном карловачком храму

| 26/04/2019 |

У Свети и Велики Петак, дана 26. априла, када се Црква молитвено сећа страдања Господњег, у Саборном карловачком храму Светог оца Николаја Мирликијског служени су Царски часови.

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, началствовао је у поподневним часовима, вечерњим богослужењем са изношењем плаштанице у Саборном храму у Карловцу. Епископу су салуживали протопрезвитер-ставрофор Радослав Анђелић, протопрезвитер-ставрофор Милидраг Стокановић, презвитер Дарко Дугоњић и

ђакон Будимир Кокотовић. Уз појање стихире „Тебе одјејушчагосја свјетом јако ризоју“, Епископ г. Герасим, уз саслужење братства Саборног храма, у току вечерње службе свечано изнео плаштаницу и положио у Христов гроб. По завршетку богослужења, Епископ горњокарловачки благословио је сабрани верни народ, након чега је уследило поклоњењу и целивању Плаштанице.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ – ВАИСТИНУ ВАСКРСЕ!

| 28/04/2019 |

„Смрти, где ти је жалац? Аде, где ти је победа? Васкрсе Христос и ад се стропошта. Васкрсе Христос и падоше демони. Васкрсе Христос и радују се анђели! Данас Господ наш, пошто постави знамење своје победе над смрћу, обрадова нас Васкрсењем Својим, путем спасења. Радујмо се дакле сви и ликујмо.“

Празник Васкрсења Христовог, торжественим Евхаристијским сабрањем верног народа, прослављен у Саборном карловачком храму Светог оца Николаја Мирликијског.

Сабрањем је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, уз саслужење свештенства при Саборном храму, протопрезвитера-ставрофора Радослава

Анђелића, протопрезвитера-ставрофора Милидрага Стокановића и Ђакон Будимир Кокотовић.

Васкршњу посланицу Архиепископа Пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског Господина Иринеја и свих архијереја Српске Православне Цркве, упућену свештенству, монаштву и свима синовима и кћерима наше Свете Цркве, прочитао је протопрезвитер-ставрофор Милидраг Стокановић.

Његово Преосвештенство Епископ г. Герасим, честитао је сабраном народу највећи хришћански празник, зажељевши свако добро од Васкрелог Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, који смрћу смрт уништи, а онима у гробовима живот дарова.

После Свете Литургије Епископ г. Герасим је благословио сир и јаја – символ Васкрсења, а потом је за верни народ припремљена васкршња трпеза љубави у Црквеноопштинској сали у порти Саборног храма.

Христос Васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и онима у гробовима живот дарова!

**ЖИВОНОСНИ ИСТОЧНИК
– КРСНА СЛАВА ЕПАРХИЈЕ
ПРОСЛАВЉЕНА У
МАЧКОВЦУ**
| 04/05/2019 |

Епископ Фотије: Заједништво и духовност штите народ и државу

Његово Преосвештенство Епископ зворничко-тузлански

Господин Фотије поручио је на обиљежавању крсне славе Епархије празника Пресвете Богородице – Живоносног Источника да заједништво и православна духовност штите српски народ и државу.

У Храму Рођења Пресвете Богородице у Мачковцу, код Лопара, владика Фотије је изразио задовољство што су на богослужењу окупљени свештенство, монаштво, представници власти Републике Српске и вјерни народ.

“Сви треба да буду утемељени у Цркви и православној духовности, која је извор српске културе, вјере, писма, језика и опстанка на овим просторима”, рекао је владика.

Епископ Фотије је истакао да Црква непрестано позива људе да се моле, посте и чине добра дјела.

“Треба нам духовна снага и благодет Божија која проистиче из живоносних источника да нас руководе, штите, окрепљују, те учине бесмртним, то је смисао нашег живота у Цркви”, рекао је владика Фотије.

Према његовим ријечима, Пресвета Богородица је живоносни источник и од ње теку ријеке благодати кроз читаву Цркву и кроз душе и срца свих вјерујућих.

Свету архијерејску Литургију служили су владика Фотије, те епископи – горњокарловачки Герасим, бихаћко-петровачки Сергије и осјечкопољски и барањски Херувим.

Слави Епархије зворничко-тузланске присуствовао је изасланик председника

Републике Српске Миладин Драгичевић, који је рекао да је Живоносни Источник значајан празник.

Начелник Лопара Радо Савић изразио је задовољство што је слава Епархије обиљежена у овој мајевичкој општини и навео да руководство локалне заједнице подржава све активности Српске Православне Цркве на очувању духовности, као и обнову и подизање храмова на Мајевици.

Текст и фото: Младен Василић (Општина Угљевик)
Извор: www.eparhijazt.com

Прослава храмовне славе на Сушаку
| 06/05/2019 |

На празник Светог великомученика Георгија, дана 06. маја 2019. године, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим служио је Свету архијерејску Литургију у храму посвећеном овом Светитељу на Сушаку – Ријека.

Преосвећеном Господину Епископу саслуживали су: архимандрит мр Наум, протопрезвитер-ставрофор Мићо Костић, презвитер Јован Галамић, презвитер Дарко Дугоњић и Ђакон Будимир Кокотовић. Литургију су својим појањем улепшали чланови хора парохије ријечке.

Након освећења славског колача и кољива у част заштитника и патрона храма на Сушаку, пригодном беседом, свим присутним верницима, Епископ г. Герасим је честитао данашњи велики празник и произнео беседу о

подвизима и страдањима Светог великомученика Георгија.

Градња храма на Сушаку, започета је 1938. године, када је камен темељац освештао дана 01. септембра исте године Свети исповедник Доситеј (Васић) – Митрополит загребачки и администратор Епархије горњокарловачке. Пројекат храма израдио је познати београдски архитекта Момир Коруновић. Храм је завршен и свечано освешан и троносан дана 01. октобра 1939. године од Патријарха српског Гаврила, Митрополита загребачког Доситеја, Епископа нишког Јована и Епископа горњокарловачког Саве – свештенмученика и заштитника Епархије горњокарловачке.

Свети Архијерејски Сабор наставио рад у Београду
| 13/05/2019 |

Највише јерархијско представништво Српске Православне Цркве наставило је рад 11. маја 2019. године у Сали за одржавање седница Светог Архијерејског Сабора у Патријаршијском двору у Београду под председавањем Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја.

ПРАЗНИЧНО ВЕЧЕРЊЕ УОЧИ СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ОСТРОШКОГ
| 13/05/2019 |

Прослава Светог Василија Острошког започела је данас служењем Празничног вечерња са петохљебницом, које је служио Преосвећени Епископ осечко-пољски Господин Херувим, уз присуство Преосвећене господе Епископа

Фотија, као домаћина, Лонгина новограчаничко-средњозападноамеричког, Герасима горњокарловачког и умировљеног Епископа Василија Качавенде, као и уз саслужење архимандрита Нектарија из манастира Часног Крста код Бијељине и преподобног јеромонаха Доситеја из манастира Ћелије код Лајковца, те протођакона Славољуба Милошевића, као и бројног вјерног народа. Свети Василије Острошки је спојио оно што је најтеже у хришћанству, и епископску службу и аскетски подвиг и трудољубље и пост и молитву. То је било неубичајено у оно време исто као и данас. Да будемо у молитви, и да у смирењу и покајању сутра дочекамо празник Светог Василија Острошког – рекао је вечерас Епископ Фотије.

Слава манастира Светог Василија Острошког у Бијељини
| 13/05/2019 |

Светом архијерејском Литургијом и свечаном литијом 12. маја 2019. године прослављен Свети Василије Острошки, храмовна слава манастира у центру Бијељине.

Свету архијерејску Литургију служили су Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански г. Порфирије и Преосвећена господа Епископи зворничко-тузлански Фотије, новограчаничко-средњозападноамерички Лонгин, британско-скандинавски Доситеј, горњокарловачки Герасим, далматински Никодим, осечкопољски Херувим и умировљени канадски Георгије

у присуству изасланика Председнице Републике Српске г. Миладин Драгичевић и многобројног верног народа.

По завршетку свете архијерејске Литургије епископи, свештенство, кум славе и благочестиви верници прошли су у свечаној литији од манастира до споменика на Тргу краља Петра Првог Карађорђевића, где је служен парастос погинулим припадницима Војске Републике Српске поводом обележавања 27 година од њеног оснивања.

Извор: Епархија зворничко-тузланска

Прослава храмовне славе Светог Василија Острошког
| 13/05/2019

Празник Светог оца Василија Острошког Чудотворца, који је храмовна слава у Горњем Будачком, молитвено и свечано је прослављен у недељу, 12. маја 2019. године.

Литургију су служили, архимандрит мр Наум и презвитер Дарко Дугоњић, парох карловачки. Након освећења славског колача и кољива у част заштитника храма, пригодном беседом, свим присутним верницима, архимандрит Наум је честитао данашњи велики празник и произнео беседу о великим чудима Светог Василија Острошког.

ЕПИСКОП

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47 000 Карловац; Република Хрватска

телефон: 00385 (0)47 642 531; факс: 00385 (0)47 642 532; e-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ПРОТОЈЕРЕС – СТАВРОФОР Радослав Анђелић

Тина Ујевића 5; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)98 563 613
e-mail: prva.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕС – СТАВРОФОР Митко Костић

Ивана Зајца 24/1; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 • faks +385 (0)51 324 160
e-mail: prva.rijeka@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)91 5148250

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУЛУ

ПРОТОЈЕРЕС – СТАВРОФОР Горан Петковић

Перој 19; 52 215 Водњан

tel: +385 (0)52 520 654 • faks +385 (0)52 520 654
e-mail: spco.pula@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)98 9793038

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ПРОТОЈЕРЕС – СТАВРОФОР Милан Драг Стокановић

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)95 776 776 9
e-mail: druga.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (II)

ЈЕРЕС Јован Галамић

Ивана Зајца 24/3; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 319 064 • mob: +385 (0)95 7233564
e-mail: druga.rijeka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ПРОТОЈЕРЕС Милан Симић

Б. Франкопана 16; 47 300 Огулин

tel: +385 (0)47 532 475 • mob: +385 (0)98 1300531
e-mail: spco.ogulin@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (III)

ПРОТОЈЕРЕС Дарко Дугоњић

Сењска 44, 47000 Карловац

mob: +385 (0)99 430 2121
e-mail: treca.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГОСПИЊУ/СЛИЊАНУ

ЈЕРЕС Драган Михаљевић

Ул. Специјалне Јединице Полиције 16; 53 000 Госпић

mob: +385 (0)97 6682641
e-mail: spco.gospic@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОЊОЈ ЛАПЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК Презраг Сушић

Маршала Тита 11; 53 250 Доњи Лапач

tel: +385 (0)53 765 154 • mob: +385 (0)95 871 6269
e-mail: spco.donji-lapac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЊУ

ЈЕРЕС Бранко Сантрач

Коларић 67; 47 220 Војнић

tel: +385 (0)47 883 519 • faks: +385 (0)47 883 519
mob: +385 (0)95 797 2549
e-mail: spco.kolaric@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. МОРАВИЦАМА

ПРОТОЈЕРЕС – СТАВРОФОР Јованко Стојановић

Докмановићи 10; 51 325 Моравице

tel: +385 (0)51 877 137 • faks: +385 (0)51 877 137
mob: +385 (0)98 801051
e-mail: spco.moravice@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ПРОТОНАМЕСНИК Презраг Пантелић

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

tel: +385 (0)23 7890 864 • faks: +385 (0)23 7890 865
mob: +385 (0)99 5962569
e-mail: spco.gracac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕС Миле Ристић

Прилаз г. Драшковића 2а; 44 415 Топуско

tel: +385 (0)44 733 329 • faks: +385 (0)44 733 329
mob: +385 (0)91 5850546
e-mail: spco.topusko@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕС Милош Брељ

Центар 66 47 313 Дрежница

tel: +385 (0)47 56 6179 • faks: +385 (0)47 566 351
mob: +385 (0)98 9833538
e-mail: spco.dreznica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЛАШКОЈ

ЈЕРЕС Саша Ђековић

Прве гардијске бригаде 1/а; 47 304 Плашки

mob: +385 (0)98 130 0531
e-mail: spco.plaski@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГЛИНИ

ЈЕРЕС Горан Каламанџа

Хрватска 20; 44 400 Глина

tel: +385 (0)44 880 615 • faks: +385 (0)44 880 615
mob: +385 (0)95 5208053
e-mail: spco.glina@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕНИЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК Никола Малобабич

Девете гардијске бригаде 26; 53 230 Кореница

tel: +385 (0)53 756 367 • faks: +385 (0)53 756 367
mob: +385 (0)95 8061838
e-mail: spco.korenica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ПРОТОЈЕРЕС Саша Умићевић

Владимира Назора 13; 44 250 Петриња

tel: +385 (0)44 813 419 • faks: +385 (0)44 813 419
mob: +385 (0)95 5114669
e-mail: spco.petrinja@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧУ

ПРОТОНАМЕСНИК Слађан Никит

Трг др. Фрање Туђмана 5; 53 220 Оточац

tel: +385 (0)53 771 285 • mob: +385 (0)98 9002171
e-mail: spco.otocac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МАНАСТИР РОЂЕЊА Св. ЈОВАНА У ГОМИРЈУ

АРХИМАНДИРИТ Михаило (Буччевић)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

tel: +385 (0)51 878188 • faks: +385 (0)51 878188
mob: +385 (0)91 7814314
e-mail: manastir.gomirje@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕС – СТАВРОФОР Славиша Симаковић

Даворина Трстенака 5; 44 430 Костајница

mob: +385 (0)95 8787 197
e-mail: spco.kostajnica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОНАМЕСНИК Југослав Максимовић

Миле Б. Чађе 46; 44 440 Двор

tel: +385 (0)44 871 811 • faks: +385 (0)44 871 811
mob: +385 (0)95 5094328
e-mail: spco.dvor@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МАН. БОГОРОДНЦЕ ТРОЈЕРУЧНИЦЕ У Д. БУДАЧКОЈ

АРХИМАНДИРИТ МР Наум (Милојевић)

Доњи Будачки 6; 47 242 Крњак

tel: +385 (0)47 718 206 • faks: +385 (0)47 718 206
mob: +385 (0)99 744-002-9
e-mail: manastir.trojerucica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ЗАСТРЕВАРСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕС Дарко Дугоњић АДМИНИСТРАТОР ПАРОХИЈЕ

Сењска 44; 47000 Карловац

e-mail: treca.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

